

Lapunk példányonkénti árusításának teljes bevétele az aradi Kossuth-szoboré.

Tizenhatodik évfolyam. 266-ik szám.

ELŐFIZETÉS

HOLYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VEZÉNYBEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

NYELVTAN:
6-hasas postt sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Registrier sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és esanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 857.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szerda, november 20.

Mai számunk főbb közleményei:

Vesézőik: A katonai biráskodás.
A képviselőház ülése.
Urechia magyar barát.
Parbaj Kecskeméthy miatt.
A merénylő tisztiszolga.
Negy koronáért — egy ház.
Emlékezés Csiky Gergelyre.
A Múcsarnok koszorúit nem veszik le.
Automobil közlekedés Menyháza.
Erzsébet királyné emléke.
Rablógyilkosság az erdőben.
Tárca: A proletár. Irta: Faragó Rezső. — **Tanyán.** Irta: Krudy Gyula.
Regény-Csarnok: A karvalyok vére. Irta: Theuriet André.

A katonai biráskodás.

Arad, november 19

A katonai büntetőtörvénykönyv reformálása megkezdte a minden újítások kalváriáját: bizottság elé került. Hogy a bizottság milyen: vegyes-e, szűkkörű-e, magyar-e, német-e — mellékes, fő az, hogy bizottság legyen minél több.

A trónbeszéd komoly ígéretet tett a katonai büntetőtörvény sürgős reformjára nézve. Ebben nemcsak a magyar kormány álláspontja, hanem a korona óhaja is ki volt fejezve. Ugy látszik, hogy az

ígéret ezuttal nem marad pusztán szó, hanem az illetékes körök igen is nagy súlyt fektetnek annak mielőbbi beváltására, e rég vajdó kérdés megoldására s ez által a minden oldalról mind sürűbben fölhangozó jogos kívánság kielégítésére. Legalább mindenki erre magyarázza a magyar honvédelmi miniszter utóbbi bécsi útját s az e hétre kitűzött döntő vegyes tanácskozásokat.

Általános meglepéssel fogadja a törekvést nemcsak Magyarország, honnan ez érdekekben a mozgalom évek előtt kiindult, hanem részben Ausztria is, melynek bizonyos köreiből az igazsághoz hiven elismerjük, hogy a magyar törekvésnek elég buzgón szekundáltak. Korunk humánus és jogi felfogása mindinkább ellentmond a még mindig főnálló katonai biráskodásnak, mely a zsoldos hadseregek idejéből származik s az egyéni önkény, a statáriális eljárás s a középkori elmaradottság minden jelét magán viseli, de a mai védrendszer és modern világ minden követelményeivel merev ellentétben áll.

A csapattisztek között is vannak igen sokan, fölvilágosodott, humánus érzelmű emberek, a kik visszatetszéssel fogadják a legénység körében épen nem ritka önkénykedéseket. Egy nem tetsző arc, sok-

szor a nemzetiség, még gyakrabban egy önkéntelenül elhibázott mozdulat elég arra, hogy az emberi elfogultság, ellenszenv, szenvedély heves kitörése minden jobb érzést kihívó bínásmódban keressen magának kielégítést. Az ember lealacsonyítja alantós embertársában az embert, kinek arcücsapásában az önérték is arcul van csapva, el van fojtva, ha nem épen kiölvé. Tisztelet a kivételeknek: vannak tisztek, — mint főntebb is említők — a kik undorral fordulnak el az ily jelenetektől. De, sajnos, az ily jelenetek mégis előfordulnak, a mint ezt a sajtó is regisztrálja, mikor a hermetice elzárt katonai világba véletlenül bepillantunk. Hány ily eset fordul elő, miről a közönséges polgári életben tudomást se vehetünk. Elégtétel? Nos, a ki erre csak gondolni is merészel, százszorosan megkeserüli.

Ez az állapot a huszadik században már csakugyan kiáltó anachronizmus. És különösen a magyar nemzet mely kezdet óta kifejtett jogérzékéről és szabadságszeretetéről volt híres, ezekkel biztosított magának tiszteletet e világrész művelt nemzetei között, nem tűrheti tovább, hogy míg polgári életében oly törvények alatt él, melyeket sokan tulságos humanizmussal vádolnak, addig katona fia min-

TÁRCA.

A proletár.

Mutatvány Faragó Rezső prólogjából. A tegnapi disz-előadásán elszavalta: Palágyi Lajos.

(A Proletár, szürkén, szegényesen butorozott szobában, kopottan ruházva áll és császárcabátját a szegre akasztja.)

Ma nem veszem föl a finom kabátot,
Ma jó lesz a fészlott szélű kalap;
A milyennek eddig senki se látott:
Koldusnak lásson mindenki e nap
A mindig édes arc legyen mogorva,
S rideg az ajk, s mely bokokat gagyog;
A szineskedés hulljon ma a perba,
Legyek ma olyan, amilyen vagyok.

(A közönség felé.)

S te, — bálvány minden rendű művésznek
S te beteggé dédelgetett magyar;
Ki neveled szülőiteit az észnek,
S amit az ihlet érc-formába gyar:
Kit meg nem illetett soha bírálat,
Most, hogy füled kedveskedésre vár,
— Mi olyan ismeretlen nótá nálad;
Igaz szóval köszönt egy proletár.

Igaz beszéddel — mely ha vad, ha durva,
De hamvazásnak ránk fér egy kicsit; —

Hogy rá olvasom sok nagyságos urra:
Hogy proletárok vagyunk mind mi itt,
Tisztes külső alatt nyomoruságot
Bűnös, fekete lelket rejteget,
Es átkozza ezt a cudar világot,
S az adáz sorsot, mely erről tehet.

Tanyán.

(Egy vadász irataiból.)

Irta: Krudy Gyula.

Téli est volt s egyedül voltam a vadásztanyán. A sarokban vaskályha állt és raktam a tüzet. — mert akkor nem voltam egyedül. A tűz beszélt, duruzsolt, énekelt a kályhában, a lángok lobogása úgy hatott rám, mintba a hátam mögött ülne valaki, aludna, meg nem szólíthatom, de lélekzetét hallom. Csak az tudja azt, hogy mi a tűz beszéde, aki egyedül van téli este a vadásztanya egyetlen szobájában. Háttal ültem a kályhának az asztalnál, a fejem a tenyerembe hajtottam és gondolkodtam. Mondtam már, hogy téli este volt? ... Az erdőt jártam reggeltől egy róka ugatót valahol messze a vágásban. Egy keskeny ösvényen a lábnyomokat sokáig elgondolkozva néztem: kutya járt erre, avagy farkas? A hôlepte mezőkön nagyokat kiáltottam a téli délutánba; havat markoltam és megdörzsöltem vele az arcom, mint a parasztoktól láttam.

Hahó! Hahó a tél járt itt, de most a nap ragyog a lapályon. Az erdő szélső fái fénylenek, mintha cukorból volnának. Nagyon is süt a nap, még fölfejtet lesz belőle. S később az alkonyt láttam ismét, — hagyadszor az erdőn? — amint a sűrűből kijött, szoknyácskáját felémelve a bokáig érő hóban s futni kezdett a lapályba, a nap felé, a nap után, a hogy a fénykorong lefelé, a messzi halmok mögött. Az alkonyt persze az erdőn töltöttem, keskeny csapáson haladva, a fákat nézegetve és gondolkozva. Tíz lépésnyire megrezzent egy bokor, a hó lesuhant galyairól s a völgy felé csörtetés hallatszott; magányos zarvasbika járt itt, vagy róka lesett alvó varjura? Tovább mentem. A tanya felé. Mindegy: akár baba megyek, akár itt töltöm az éjt. Eöbbs fát vágtam, befűtöttem és maradék sonkám elköltöttem. A medvebőrt megfordítottam a hárságyon és azt gondoltam magamban, vajjon hosszú lesz-e az éjszaka? Otthon nagyon hosszúak. Csak az éjfélt mily sokára üti! S midőn halványodna az ablak mögött ásitó setétség, akkor felsőhajtás és fejedre huzva a takarót: „hisz én sose voltam boldog, nem is leszek soha boldog. — Az ördög vigyen el minden asszonyt! így sóhajtás és ez már jó; jobb az éjféli óránál, a midőn csak egy asszonyra gondolsz, egy csalára s hinnéd, hogy megölel, hinnéd, hogy elejbe térdepelsz és megcsókolod a lábát, de reggel sokáig heversz ágyadban és öreg szolgád mosolygó arccal hozza a pálinkás üveget. — Hozza a pálinkás üveget és te délután az

den jogorvoslatot kizáró elbánásban részesítenek! Annál kevésbé, mert a mai vérendszert az általános hadkötelezettségen alapul, a művelt elem mind nagyobb tért foglal a hadseregben s az már csakugyan a legfölbáborított dolog, midőn egy végzett s előkelő társadalmi állású ifjú egyáltalában nincs biztosítva egy műveletlen, vad altiszt inzultusai ellen. Hiszen mi még hasznos házi állataink védelméről is gondoskodunk s legkisebb kinzásukat is megtoroljuk; azt pedig, aki a delikvenst ítélet előtt, vagy után bántalmazza, szigorúan meg is büntetjük, pedig ez a fegyenc lehet gyilkos is. Es mit tapasztalunk? Katonáknál egy gomb hiánya, vagy homályossága, vagy egy félretekintés elég a leglealázóbb és örökre megtorlatlanul maradó sértésre, bántalmazásra.

Miért? Hát a katona nem ember? Annak nincs joga mindahoz, a mihez más embernek? Talán mikor egyenruhát ölt, minden emberi jogából kivetkőzik? Ellenkezőleg: mi azt hisszük, hogy a katonai szolgálattal még fokozza az állami jogvédelemhez való igényt; mert, ha az a polgár, a ki csak pénzben rója le közterheit, mellét verve követelheti az állam jogvédelmét, többszörös joggal teheti ezt az a katona, a ki annak van kitéve, hogy vérben és életben fizesse adóját.

Az állam a jogvédelmet nem mérheti többszörös mértékkel a szerint, hogy kinek mi a foglalkozása, állása, élethivatása. Valamint a polgári életben mindenki a köztörvények alatt áll, úgy a katonának se lehet külön bíraskodása csak azért mert ő katona. A katona is állampolgár éppen úgy, mint az iparos, a gazda, kereskedő és honoratior. Mert ezek lehetnek holnap katonák éppen úgy, mint a katonák holnap iparosok és honoratiorok.

Megcsontosodott katonai körökben, éppen a fegyelemre hivatkoznak. Ez pedig nagyon téves felfogás. A mai civilizált korban nem megfélemlítéssel, hanem igazsággal biztosítják a fegyelmet. Emberi

természetünkben van, hogy az éreztetett jogtalanság ellenszegülést szül bennünk. Ebben találjuk erkölcsi okát mindannak a tartózkodásnak, kedvetlenségnek, sőt félelemnek, melyekkel népünk a katonáskodás iránt viseltetik. Nyilvános dolog az, hogy köznépünk fiai közül sokan a szökésben és öncsonkításban keresnek menedéket, műveltebb osztályaink pedig nehéz robotnak tekintik a katonáskodást, a mely különben, nemzeti tulajdonainknál fogva, egyik legkapósabb életpályánk lehetne.

Mindezeknél fogva, a humanitás és a jog szempontjain kívül, nemzeti tekintetből is nagy horderőt tulajdonitunk annak, ha a katonai törvénykezést a modern kor alapjaira fektetjük, s elismeréssel jegyezzük fel a kormányról, hogy e nagyfontosságú reformot siettetni. Szorosan programjához tartozik, mert a katonaságnál fennálló mai törvénykezési és önkényes viszonyok a jog, törvény és igazság követelményeivel homlokegyenest ellenkeznek. (=)

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 19.

Minden napra jut egy esküvő. Már rossz szójátékot is csináltak belőle: a bírálók összeküldtek, hogy külön-külön esküdjének.

Rövid és okvetetlenkedő napirend előtti felszólalás után, a felirati vitánál elsőbb is egy nagyhangú Ugron-párti szűz beszélt: *Hellebronth Géza*. A maga szempontjából elég okosan beszélt, a pártjának tetszett is.

Utána parlamenti szenzáció következett: *Horánszky Nándor* szólalt fel, hogy válaszoljon *Rakovszky és Beöthy* támadásaira.

A jobboldal folytonos, zajos tetszéssel kísért magas színvonalon álló, mégis élesen visszatámadó és objektív beszédét, amelynek hatása alól egyetlen ellenzéki párt sem vonhatta ki magát.

Horánszkyt az egész szabadelpvüpart tün-

etető óvációkban részesítette és *Szell Kálmán* volt az első, aki melegen üdvözölte.

Az 6 beszéde után, megcsappant az érdeklődés.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell Kálmán* miniszterelnök, *Darányi Ignác* és *Cseh Ervin* miniszterek.

A mult ülés jegyzőkönyvét hitelesítik.

Abaffy Ödön, mint összerférhetlenségi biztag leteszi az esküt.

A napirend előtt felszólal

Barta Ödön: Személyes kérdésben akar felszólalni, de minisztert kér.

Felkiáltások: Nincs miniszter! (*Darányi* bejön.)

Barta elmondja, hogy *Szell* miniszterelnök tegnapi beszéde közben odakiáltotta: „Mégis elismeri, hogy provizorium van!” — mire a miniszterelnök azt felelte: „Sohasem tagadtam.” Most felolvassa *Szell*nek egy beszédét, a melyből azt következteti, hogy azelőtt tagadta a miniszter a provizoriumot. Azt is mondta *Szell*, hogy az 6 (*Barta*) beszéde csak provizorikus komolysággal bír. Ebben aztán szép társaságban vannak, mert ugyanazt lehet mondani a koronáról, *Szell*ről és szerény esélyességéről.

Szell Kálmán miniszterelnök általános tetzés mellett kijelenti, hogy az ideiglenes jellegű 6 is hangoztatta, de hozzátette, hogy mert az egyoldalú szerződés hosszabb időtartamú, azért nem provizorikus jellegű.

A felirati vita.

Hellebronth Géza, *Ugronpárti*: Nemzeti függetlenség nélkül nincs nemzeti önállóság, független pedig csak az a nemzet lehet, a mely anyagilag erős, 34 év óta tönkrement gazdaságunk minden ága, s a nyomor általános. Gadsági válságunknak okát az Ausztriával való kiegyezésben látja. Elismeréssel adózik *Darányi* működéséről, de a bajok szanálását az önálló vámterület felállításában látja. A katolikus autonómia megteremtését követeli ezután. O nem irigylit a protestáns egyházak autonóm jogait, de hasonló önrendelkezést kér a katolikusok számára is. Teljes választási reformot is kíván. Híve és barátja a parlamenti reformnak, az általános titkos választásnak. A felekezeti békét óhajtja, de inkább vezesse a népet a pap, mint a korcsmáros. *Szederkényi* felirati javaslatát fogadja el. (Tetszés balról.)

Horánszky Nándor: *Rakovszky* súlyos vá-

erdőre szöksz, fákhöz, varjakhoz és rókákhoz. Beh magas a jegenye, mégse ér az égig. A szomorkodás is csak a hoplepte mezőig tart. Itt jönnek a különlegességek. — Ha már két csóka száll el a fejed felett s te szemekkel kíséred röptüket a néma madaraknak, már elfelejtetted, hogy busultál. Egy sajátságos akácfa talál egy mély, sötét árokban. — Az akácfa szétárja karjait, egy kopasz galyon szalmazálla burkolt veréb fityeg. S te, mint régi vadász, tudod, hogy került oda a veréb az akácfa galyára. Felakasztotta magát szegényke. Bu és baj érte. Tavaszi időben — szerelem idején — a parasztházak ereszein sok kis veréb hullát lógat a szél.

A kályha már n m duruzsolt, mert fám elfogyott. Mozdulatlanul ültem az asztalnál. Előbb a tarisznyámat néztem; úgy néztem, mintha sőhase láttam volna addig. Börből volt szíronynyal dusan kivarott. Története az: hogy először a nagyapám járt vele, aztán az apám, mos én. Micsoda más története lehetne egy vadásztarisznyának?

Felálltam és sétálni kezdtem a szobában. Ugyan hány óra lehet? Réjfel még messze van bizonyosan. Az alacsony ablakhoz mentem és kinéztem az erdőre. Egyszerre csodálatos hang ütötte meg a fülem. Tompa zugáshoz hasonlított ez, s egyszerre a tavaszi zajlásban levő folyó moraja jutott eszembe, a mint a keskeny hidról szoktam nézni és hallgatni. De itt a közelben nincs folyó, csupán sivatag vén erdő, holmi nagy fákkal, sudár fákkal, a mik szeszélyes és fantasztikus árnyékok vetettek aóra. Leguggoltam és úgy néztem felfelé, a fák közé, a csillagtalan szürke égre. A tompa

zajló morajt sem hallottam már. Mi lehetett az? De aztán nem törődtem vele. Megszoktam, hogy az erdőn különös dolgokat halljak, megfoghatatlan dolgokat lássak.

Visszaültem az asztalhoz. Majd felálltam. Az ablak éppen mellettem volt és nem szerettem volna, hogy ha valaki véletlenül erre jár s engem lehajlott fővel szomorkodni lát az elhagyott vadásztanyán. Mosolyogtam ugyan a gondolatban, hogy valaki erre járna? Az erdő üres és néma, mértőföldre nincs emberlakta vidék. Azonkívül úgy véltem, hogy a mécses, ami az asztalon ég, messzire kivilágít az ablakon át a sötétbe. Még ide talál jönni valaki a fényre. Rabló vagy s nekem lőnöm kell a vadászfegyveremből... Eloltottam a mécses és végigfeküdtem a hárságyon. Akkor látszott csak hogy milyen világos kívül az éjszaka. Szinte világos volt a szoba és több tárgyat megtudtam különböztetni. Főként a tarisznyámat. A puskám a sarokban állt; nem láttam. azt tudtam, hogy ott van s ez megnyugtató.

Meddig feküdtem így, mozdulatlanul a hárságyon, szomorú, félős és különös gondolatokba elmerülve, nem tudom. Mint mindig, persze, szerencsétlen házasságomon gondolkoztam. Akkor is ilyen éj volt s én szánom jöttem a vencesli tavaktól. Három tüzes ló vitte a szánt és mindenik ló nyakán csengő volt. Éppen ilyen éj volt... Bundámba burkolódzva, szerettem volna megkülönböztetni azt, hogy melyik lónak melyik csengő van a nyakán. De csak azt tudtam meg, hogy a lógóság nagyon vékony. A tömzsi paraszt pipált, aludt, sóhajtozott s elkezdte mondani, hogy tavaly egy gyereke halt meg torokgyíkban... A szánt

a falon kívül állítottam meg. — Leszálltam és fegyveremmel hónom alatt hosszú, nesztelen lépésekkel mentem házam felé. Odabévíl világos volt. Megnyomtam az ajtó kilincsét, a kapu nyitva volt, majd betörtem a vállammal az ajtót. Az asszony a szoba közepén állott. Arcához emeltem a puskát, aztán leeresztettem.

— Megbolondult? kérdezte ő.

— Nem, de magát nem bántom. — Azt akartam bántani, aki itt volt, — de már elszökött.

Igazán nevetséges! Nevetséges, ha eszembe jut, hogy milyen izgatott voltam s mégis szerettem volna méltóságos, nyugodt, gunyos hideg és jószívű lenni. Csak vigyen mindent magával. Pénzt is adok, ha keil... Remélem elveszi — az? Vagy erkölcstelen életet akar élni. Magában meg van hozzá a hajlandóság. Jó estét.

Kinomban most is nevettem. — Milyen különös ez a mai éjszaka. Soha sem féltam, de most mintha a torkomban dobogna a szívem. — Egyedül itt, messze az erdőn... Különbö azóta az éjszaka óta naivabb, izgatottabb vagyok. Mily bátor voltam! No de elmúlt.

Egyszerre lé éseket hallottam közeledni a tanya felé. Világosan hallottam, — hogy valaki jön a havon. No csak ez kellett még nekem, gondoltam. Be jó, hogy a mécses eloltottam.

Az ablakon át nagy árnyék vetődött a szobába. Az árnyék egy percig mozdulatlanul állt, aztán halk koppanás hallatszott az üvegen. Majd megmozdult az árnyék és a lépéseket

lakat emelt a szabadelvűpárt ellen a külügyi helyzet tekintetében. A trónról mindaddig nem mondhatnak többet a külügyi kérdésekre vonatkozólag, míg a helyzet olyan, mint ma. Mert a trón egy-egy szava számtalan bonyodalmat idézhet elő a külügyekben és egy-egy ilyen szó milliók vérbe kerülhet. Kérde a néppártot, hogy milyen álláspontot foglal el a hármasszövetséggel szemben? Mert mást mond a felirat, mást Rakovszky és mást beszélt Ernszt is. (Ellentmondások a néppárton.) Ez a különös eljárás aláássa a hármasszövetséget és nem tiszta munka.

Rátér ezután beszéde tulajdonképeni tárgyára és Beöthy Akos tegnapi éles támadására. Beöthy nem a mai állapotokból indult ki, hanem a múltból vette elő fegyvereit és ezzel ment a tűzbe.

Ha Beöthy igazságos és méltányos akar lenni, akkor, ha támadni akar, a jelen állapotokból kell kiindulnia. Beöthynek nem kell a múlt, nem kell a jelen, nem a paktum. Ez valóban kegyetlen szívre vall. (Előnk derült-ség.) A szóelő elég objektív arra, hogy ha valaki a mainál jobb kibontakozást talál és tár elő, azt elfogadná, mert csak egy miatjánkja van: az országot megszilárdítani politikailag és gazdaságilag. (Zajos helyeslés, éljenzés.) A mai politikai helyzetről beszéljen tehát Beöthy. És a mai helyzet Széll Kálmánnak köszönhető. (Zajos tetszés.)

A megegyezés létrejött és a parlamenti béke helyreállítása, Széll Kálmán érdeme. (Helyeslés a jobb oldalon.) Ez a fényes eredmény az ország haszna és nem a Széll Kálmáné, ki csak vádat, gáncsot és terhes munkát kapott cserébe. Erkölcsi nyomást gyakoroltunk Széllre, hogy elfogadja a miniszterelnökséget, mert ő volt a kibontakozás egyetlen lehetősége. Széll nemes jellemét maga Kossuth Ferenc, sőt Molnár János is elismerte akkor, mikor a miniszterelnöki székre lépett. Rakovszkynak nincs igaza, ha azt mondja, hogy Széll politikai miltja kompromittálva van. Mikor kompromittálta magát Széll?

Rakovszky: Mikor önök a pártba beléptek.

Horánszky: Mi azért léptünk a pártba, mert az ország érdeke követelte és nem azért, hogy megbontsuk a pártot.

Rakovszky: Másról beszél bíró uram, mikor a bor árát kéri.

Horánszky: Hiába tagadja képviselő ur, ez a párt egységes és szolidaris.

Nem azért mentek be a pártba, hogy azt megbontsák, hanem hogy egységessé tegyék. (Zajos helyeslés.) Széll bizonyította, hogy

hallottam a ház körül menni. Ezt az időt használtam fel. Nesztelenül felugrottam és a puskámhoz futottam lábujjhegyen. Felkaptam és hónom alá szoritottam.

A lépések az ajtóhoz jöttek. Most a kilincset próbálta valaki. Megállt a vér a szívemben, a kilincs nyikorogott és az ajtó lassan kinyitni kezdett. Még semmit sem láttam a künn levőből, csak egy vastag fekete kart, a mi csendesen befele nyomta az ajtót. A legszörnyűbb perc ez volt életemben. Megmerevedve, elszibbadva álltam. Szemeim majd kiugrottak üregükből, a mint e karra meresztettem szemem. Az ajtó aztán féluton megállt. Ezt a pillanatot használtam fel. Iszonyu erőfeszítést tettem. Felkaptam a puskát remegő karjaimmal.

— Ki az? — kérdeztem én olyan hangon, mintha nem is én beszéltem volna. — Lövők.

A kar visszaugrott.

Futó gyors lépések hallatszottak, a mik az erdő felé távolodtak.

Egész éjjel nem hunytam be a szemem. Az ajtót gondosan bezártam és akkor, azóta is sokszor gondolkozom azon, hogy ki járt az erdei tanyán azon a téli éjszakán.

Két év múlva a vadásztanyán a kerülő lányát felakasztva találták. Öngyilkos volt. Néha arra gondolok, hogy talán az a lány járt ide és még valaki, a ki nagyon szerethette őt, hogy éjjel mértőldekre eljött utána.

folyton azon célokért dolgozott és dolgozik, a melyeket programjában kitűzött. (Zajos helyeslés.) A loyaltás pedig azt parancsolja, hogy mindaddig hűségesen, becsületesen és nyíltan támogassák ezt a kormányt, a mig programját betartja. (Nagy tetszés.) Miheiyt ettől a politikától eltérne, akkor nyíltan és őszintén tennék meg kötelességeiket.

Beöthy tehát támadhat mindent, ha a mai állapotokból indul ki, de ha a multa hivatkozik, akkor lerontja azt az erkölcsi súlyt és tartalmat, a melyet a multban megszerzett és mutatott és ekkor támadásának nincsen erkölcsi alapja. (Tetszés.)

És melyik programpontját nem tartotta be a miniszterelnök? A mig Beöthy azt be nem bizonyítja, hogy valamit be nem váltott Széll, addig támadását komolyan nem veszi. (Zajos taps és éljenzés.) Beöthy tehát sem igazságosan sem méltányosan el nem járt.

Mutassa ki Rakovszky, mikor nem járt a miniszterelnök helyes uton? Nem reformálta-e a választási törvényt? Ami a túlköltségekét illeti, hisz az társadalmi hiba, melyet törvény útján nem lehet gátolni. A miniszterelnök minden dologban végtelen szorgalommal jár el és Rakovszky egyetlen esetet sem hozhat föl, mikor Széll letért volna az igazság, jog és törvény útjáról. Aki pedig mégis ezt állítja, az csak gyűlölködést szit, ám az elhajított kő a saját fejére hull vissza.

A közgazdasági kérdéssel ma nem foglalkozik, mert csak Rakovszky üres vádját akarta visszutasítani. Ezt megtette és most kijelenti, hogy a feliratot elfogadja. (Zajos éljenzés a jobboldalon. Szónokot számosan üdvözlök.)

Elnök az ülést 5 percre felfüggeszti.

Szünet után

Elnök Radnay Györgyöt végleg igazolt képviselőnek jelenti ki.

Lengyel Zoltán nem fogadja el a kormány felirati javaslatát, mert ő is ismétli, hogy sok egyéb hibája mellett nem önértetes és nem méltó a magyar nemzethez. Önálló vámterület és az önálló magyar hadsereg felállítását követeli. Szól még a gazdasági kérdésekről és végül kijelenti, hogy Kossuth feliratát fogadja el. (Tetszés a szélabalon.)

Vészi József személyes kérdésben kijelenti Bartána, hogy ő is folyton provisoriumról irt és beszélt, s Barta mégis ismételt ellenmondást lát a multkori és a mostani állásfoglalása között.

Vészi válasza után Széll Kálmán miniszterelnök javaslatára kerül a sor.

Holnap nem lesz ülés.

TÁVIRATOK.

Angol kegyetlenségek.

Brüsszel, november 19. A „Petit Bleu“ szerint londoni magántáviratok azt jelentik, hogy Oranje szabadállam elnökének feleségét és öt gyermekét minden megokolás nélkül száműzték Dél-Afrikából és az elnökne megrongált egészségével nem törődve, egy Európába menő hajóra tették őket.

London, november 13. Kitchener lord jelenti Pretóriából tegnapi kelettel: E hó 7-ike óta az egyes csapatok jelentései szerint elesett 43, megsebesült 16, fogságba esett 241 és megadta magát 6 bur. Zsákmányul esett 5650 töltény, 164 puszka, 205 szekér, 600 ló és 11.500 darab szarvasmarha. *Fouché, Myburg, Malan, Latagan* és *Maritz* csapatait angol csapatok üldözik. A veszteség-lajtsrom szerint a 14-én vivott twefonteini ütközetben elesett 1 ember, megsebesült 3 tiszt, köztük egy *Radevill* herceg és 5 ember.

Kína.

Peking, november 19. A cungli-jámen táviratot kapott, a mely azt jelenti, hogy *Csing* herceg Kaifengből tegnap Pekingbe ment azaz az utasítással, hogy a Mandzeuriára vonatkozó szerződést írja alá. A távirat nem oszlatja

el a kétséget arra nézve, hogy az özvegy császárné teljesen elfogadja-e az orosz feltételeket, vagy pedig a szerződés módosítását kívánja-e az orosz csapatok visszahívásának határideje és a vasuti őrségek száma tekintetében. Az özvegy császárnét egyrésztől Japán és a déli alkirályok, más részről Oroszország szorítja. — *Csing* herceg utasítását talán még módosítják, mielőtt a herceg Pekingbe érkezik és pedig annak a pártnak a szellemében, a mely utoljára érvényesíti befolyását. A kínai hivatalnokok között és a követségeken azonban nem kétekednek benne, hogy végre mégis csak *Oroszország befolyása fog győzni.*

Párbaj Kecskeméthy miatt.

(Akkor még most sem találtuk meg.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 19

A Kecskeméthy-ügyben már alig képez érdekességet az a hajszá, amelyet a rendőrség eredménytelenül ugyan, de állhatatosan folytat Kecskeméthy után.

Az igazi szenzáció az volna természetesen, ha elfognák a nagy sikkasztót; a lépés elkövetése óta mégis alig volt nap, amely valami újat nem hozott volna a sikkasztási ügyben.

Ma már tetteges inzultálás, affér és párbaj is van Kecskeméthy miatt. *Köpösdý* Rezső ugyanis — eléggé ismert alakja a budapesti egyetemi életnek — ma a *Magyar Szó* egy cikke miatt tetteges inzultálta, majd provokálta *Pályi* Edét, a *M. Sz.* felelős szerkesztőjét.

Az affér onnan eredt, hogy a *Pályi* lapja vasárnapi számában meggyanusította *Köpösdý* avval, hogy cinkostársa volt Kecskeméthynek. *Köpösdý* védekezett a gyanusítás ellen, a *M. Sz.* azonban ma újból vádolt.

A lap cikke így szól:

Köpösdý Dezsőről vasárnapi számunkban egy közlemény jelent meg, melynek tartalmát a rendőrség is jegyzőkönyvbe vette, ugyanazokat hallgatván ki, akik bennünket informáltak. Ez információkra vonatkozólag *Köpösdý* ur egy nyilatkozatot hozott szerkesztőségünkbe, amelyet kiadunk, mert helyet akarunk adni az ő védekezéseinek is. Megjegyezzük azonban, hogy *Köpösdý* ur maga okozta magának a kellemetlenségeket ez ügyben; nem azért, mintha ő köteles lett volna előre ismerni a Kecskeméthy terveit és e szerint óvakodni tőle, hanem azért, mert folyton oly dolgokba ártja magát, amihez köze nincs, miádig olyanokon törí fejét, amivel másoknak árthat és amellelt álnevek alatt jár-kél. A nyilatkozat különben a következő:

Nyilatkozat.

A *Magyar Szó* 1901. november hó 17-én keltezett, szombaton este megjelent számában a Kecskeméthy Győző szomorú esetével kapcsolatosan, *beavatottaktól* kapott tudósítás alapján, erősen színezett világításban és valótlán állításokat tartalmazó közleményben nevem is előfordul.

Mig az illető informátorokkal szemben az elégteltelt törvényes uton megszerezhetem, már itt kötelességem kijelenteni, hogy:

A Kecskeméthy háziasszonyával a jelzett napon, szombaton, 1901. november hó 9-én nem beszéltem, őt nem is ismertem, soha sem láttam, s önagyságával csak november hó 17-én, tegnap ismerkedtem meg, amikor a megjelent állításokra nézve tőle fölvilágosítást kértem.

Nem igaz, hogy én szombaton, november 9-én izgatottan, dult arccal rohantam be a Kecskeméthy lakására. Pénteken érkeztem Budapestre, vasárnap vissza akartam térni Kassára, de mert főképpen az ifjusági ügyek dolga hozott Budapestre s mert nappal hiába kerestem Kecskeméthyt, este, pártügyekben felkerestem őt. Okvetlenül beszélni akartam vele, mivel leveleimre heteken át nem válaszolt. Elhatároztam tehát, hogy szobájában megvárom. Várakozás közben egy könyvet olvastam, a diványon elaludtam, s csak akkor ébredtem föl, mikor Kecskeméthy félkét óra tájban hazajött. Ideges

volt. fejfájásról panaszkodott, kért, ne bántsam a pártúgyekkel, mire én eltávoztam szállásomra fél és háromnegyed két óra között, mint azt a kapus igazolta, tehát az éjszakát nem töltöttem a Kecskeméthy lakásán.

Nem igaz, hogy az urnó szolgálja nekem valaha 300 forint vagy bármilyen összegű pénzt hozott volna az egyetemről, vagy bárhonnán.

Nem igaz, hogy Kecskeméthyvel én valaha magánügyeimről beszélgettem volna, s ő nekem Budapestről eltávoztást, főbelövést vagy mit tanácsolt volna. A vakációban, amikor a jelen évi terveket készítettek elő az ifjuság Budapesten lakó vezetői, körülbelül 10 napig Kecskeméthy-nél laktam s szeptember elején újra talán 3 napig. Ekkor ő, saját följajlásával kölcsönzött ugyan nekem 50 forintot, (azt mondta otthonról kapott 300 forintot) — de azt rövid idő múlva vissza is kérte.

Minden egyéb állítás és tendenciózus híresztelés aaptalan és rosszakaratu személyi támadás az informátorok részéről, amely ellen az orvoslást az illetőkkel szemben meg fogom találni.

Budapesten, 1901. november hó 18.

Köpösdy Dezső,
joghallgató.

A Köpösdy nyilatkozatával szemben tudósítónknak a következő értesüléseket sikerült megtudnia:

Köpösdy megsejtvén a forrást, a melyből lapunk mult számában közölt értesüléseinket vettük, felkereste az illetőket, kérdéseket tevén a nyilatkozatban foglaltak iránt.

Forrásunk ez alkalommal beismerte, hogy nekünk ő adta a felvilágosítást s ezért a felelősséget el is vállalja. Ez alkalommal Köpösdy arra kérte az illetőt, hogy reá és a nemzeti-párti ifjuságra való tekintetből ezentul ne fogadjon semmiféle újságit, ezentul semmit se mondjon el, amit esetleg tud, legfőképen azonban a *Magyar Szó*-val ne érintkezék.

Köpösdy beszélgetésének — mely vasárnap délelőtt fél tizenkettő és tizenkét óra alatt történt — rajta kívül még öt egyén volt a tanuja, akiket vagy nem ismert, vagy fel nem ismert. Ezek egyértelműen azt állítják, hogy Köpösdy rendkívül izgatott kedélyállapotban volt. Ezt ő maga is tudta és beszéd közben idegességét hozta fel mentségül.

Köpösdy — mint szószerint nekünk mondták — szinte kihívólag tett kérdést forrásunkhoz aziránt is, honnan vették azt az információt, amely a nyilatkozatban is felemlített háromszáz forintról szól. Mikor forrásunk azt mondta, hogy magától az István nevű szolgáltól tudja, egy szót sem szólt, egy szó ellenvétezt sem tett, hanem hallgatagon beismerte, hogy forrásunk információja igaz.

Köpösdy rendkívül izgatott kedélyhangulatára élénk világot vet, hogy a szóban forgó beszélgetése alkalmával folytonos ellentmondásokba keveredett.

Igy többek között azt mondta, hogy azért kereste fel szombaton Kecskeméthyt, mert a Kossuth Lajos feletti emlékbeszédet akarta átadni Kecskeméthynek, holott tudvalevőleg azon szombaton nem mindszentek napja, vagyis november elseje, hanem november hó kilencedike volt.

Ugyanekkor ilyen ellentmondó nyilatkozatot is tett. Azt mondta, hogy szombaton visszatért Kassára, s ma (vasárnap) reggel jött vissza Budapestre. Nehány perccel később pedig azt beszélte, hogy szombat éjjel Budapestről sürgőnyzött az édesanyjának.

Tudósítónk utána járt a dolognak s megtudta, hogy Köpösdy távozását a házmester megbízottja igazolni a rendőrség előtt sem tudta, minthogy oly gyakori volt azon éjjel (szombaton) a kapunyitás, hogy nem tud pontosan visszaemlékezni. Azt hiszi azonban, hogy félhárom előtt nem igen távozott el.

A Kecskeméthy sikkasztásának reggelén nagy meglepetéssel vették észre a házmestereknél, hogy az ajtófélfá mellett falon ceruzával „Köpösdy Dezső” név van fölírva. Az esetről jelentést tettek a rendőrségnek.

Majd így folytatja tovább a cikk:

Legutóbbi számunkban közöltekkben arról volt szó, hogy Köpösdy 300 forintot kapott az egyetemről. Erre vonatkozólag fentebb közöltük

Köpösdynek forrásunkkal való beszélgetését. Ezenkívül azonban tudósítónk felkereste az illető István nevű szolgált is, akiről szó volt előző közleményünkben.

Ez a szolgálta, akit különben *Rózsa István*-nak hívnak, tudósítónk előtt beismerte, hogy igenis vitt Köpösdynek az egyetemről 300 frtot. Az időpontra pontosan nem emlékszik, de azt tudja, hogy augusztus vége felé volt. Köpösdy átadott neki egy névjegyet, azzal ő az egyetemre ment s megkapva a 300 frtot, átadta Köpösdynek, aki akkor körülbelül három hétig Kecskeméthynek Rákos-utca 3. szám alatt lévő lakásán lakott anélkül, hogy erről Kecskeméthy lakásadójának tudomása lett volna. Köpösdy ez alkalommal a szolgának, amiért előzta az egyetemről a pénzt, *öt forint borraivalót adott*. A Köpösdy nyilatkozatában erre vonatkozó kijelentésekkel szemben a szolgának ezt a valóságát állítjuk szembe.

Köpösdy ma délben felkereste *Pályi Edét* a *M. Sz.* szerkesztőjét, őt inzultálta s azután provokáltatta.

Pályi segédei *Vérsi József* országgyűlési képviselő és *Szathmári Mór* hirlapíró. Az affért fegyverrel fogják elintézni.

Ami Kecskeméthyt illeti, erre vonatkozólag a következőket írják Budapestről:

A félmilliót sikkasztott *Kecskeméthy Győző* ügye olyan stádiumban van, amely egyáltalán nem engedheti remélni, hogy ő, vagy legalább a pénz visszakerül. A rendőrség még mindig nincs abban a helyzetben, hogy elfogatását jelentse.

A főkapitányságra óránként érkeznek a legkülönbözőbb helyekről többé-kevésbé határozott hangú értesítések a Kecskeméthy nyomairól. Némelyik jelentésben tagadhatatlan humor nyilatkozik meg. Így az éjjel azt adták hírül *Jeszenszky Gellért* detektiv-felügyelőnek, hogy Kecskeméthy Győző öreg zsidóasszonynak maszkirozva egy fiatal leánnyal sétált az *Andrássy-uton*.

A Csömöri-uton egy pénzügyőr került gyanuba. Egy perc alatt nagy tömeg vette körül, rendőrt is hívtak. Sajnos, konstatálni kellett, hogy az egész csak önkéntes-detektivek tulbuzgósága, akiket a kitűzött négyezer korona sarkalt. *Galgócer* azt táviratozzák, hogy *Stern Gyula* odavaó szeszkereskedő főtéri üzletébe egy olyan ember tért be a sikkasztás után való napon, akire teljesen ráillik a Kecskeméthy személyleírása. Balkezének kis ujján látták a körző-levéiben említett láncosgyűrűt. Az idegen kérdezősködött, hogy miféle vonat s mikor megy Nyitra felé. Ezért azt hiszik, hogy Kecskeméthy Pragerhofból nem dőlnek, hanem ellenkezőleg Bécs felé vette útját s onnan érkezett Galgócerre.

Ez a verzió épp oly valószínűtlen, mint az, amelyet *Lemberg*ből jelentenek. Eszerint Kecskeméthyt altiszti egyenruhában látták ott egy orfeumban. Egy csinos fiatal leány is volt a társaságában. Az egész lebergi rendőrség az állítólagos Kecskeméthy után vetette magát, ám az idejekorán elmenekült — Oroszország felé.

E sok regényes tudósítás mellett csak annyit lehet határozottan konstatálni, hogy a sikkasztó bizony még mindig élvezi az arany-szabadságot, és pedig leghihetőbben olasz földön. Annyi bizonyos, hogy még a külföldön sem talál olyan nyugalmas helyet, ahol háborítatlanul élvezhetné az elvitt milliót, mert a budapesti rendőrség körző-levele ma már a világ összes nagyobb városában a rendőrség birtokában van.

Urechia magyar barát.

(A magyar-román szövetség.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

A román kulturliga, mely az utóbbi időben csak a maga pénzügyi bajairól hallatott hírt, megint akcióba lép. Elnöke *Urechia* senator, a Nápolyban megjelenő *Revue Franco-Italienne*-ben cikket írt a Ligáról és azt a cikket most külön füzetben kaptuk meg.

Ez a füzet ismét tanúsítja, hogy a Liga régi taktikája kudarcot vallott. A latin közönség sehogy sem akarja elhinni, hogy barbár nép vagyunk, amelynek nincs létjoga Európában. Nem akad francia vagy olasz lap, amelyben ma már ezen a hangon szólhatnának ró-lunk a Liga hirlapírói.

Urechia ur tehát más hurokat penget. Ebben a füzetben azt fejtegeti a hírhedt magyarfaló, hogy a Liga tulajdonképen a magyar-román szövetséget tüzte ki célul. Fejtegetéseit ugyanis így végzi:

„Az egész latin sajtónak igyekeznie kellene megértetni a budapesti kormányval, amit a Liga hasztalan magyarázgat neki: hogy tudniillik Románia meg van győződve arról, hogy a Magyarországgal való szövetség neki szükséges. Románia nagyon jól tudja, hogy nem válik erősebbé, ha olyan célt követ, mely ellenkezik Magyarország integritásával. Ha I. Károly király jogára alatt egyesíteni lehetne mind a 12 millió román, Románia még mindig igen gyenge volna, miután földrajzi helyzete Európa legnagyobb és legfenyegetőbb államát, Oroszországot tette a szomszédjává. Nem az állítólagos dakoromanizmus válhatik végtessé Magyarországra nézve, hanem az, ha az elnyomott nemzetek a szláv világ felé fordulnak, amelyhez egyrésztük a vér és a nyelv kötelékei fűzik.”

„Romániának egyáltalán nem áll érdekében Magyarországgal megcsónkítása és én régóta vagyok híve a magyar-román szövetségnek.”

„Ha a magyar-román sziget korlátot képezne a szláv és a német világ közt, akkor biztosítva volna a világbéke. Magyarországot és Romániát a jövőjük érdeke arra kötelezi, hogy egymást megértsék megbecsüljék és megszeressék. Ezt a románok már rég tudják.”

Jó jel az, hogy *Urechia* ur szükségesnek tartja a nyugati olvasók előtt ilyen hurokat pengetni.

A Ligához közel álló lapokban ilyen fejtegetéseket nem igen olvastunk, míg a magyar sajtó ezeket az eszméket igen gyakran fejtegette.

Urechia ur mégis azt fejtegette a nápolyi francia lapban, hogy a magyaroknak nincs érdekük a román-magyar szövetség szükségé iránt.

Ennek bizonyosságául azt állította, hogy „a magyar politikusok néhány évvel ezelőtt írtó hadjáratot kezdtek az államukat alkotó nemzetiségek ellen” és ezért kijelentette, hogy „a románok a magyar-román szövetséget nem köthetik meg három millió testvérük sirja felett.”

Urechia hosszú cikkben egy szóval sem magyarázza meg, hogy milyen fegyverekkel folytatjuk azt az írtó háborút; azt sem mondta meg, hogy hol van hát eltemetve az a három millió román, akiket a magyarok megölték.

A „Revue” olvasói bizonyára csodálkoztak azon, hogy *Urechia* erről a szörnyű mézszárlásról csak úgy odavetve beszél és még szövetséget is hajlandó kötni egy néppel, mely három millió román hányt be egy rengeteg közös sirba.

És egy latin lap, a Philadeiphiában megjelenő „*Præco latinus*”, mely „periodicum gentium latinum”-nak mondja magát, azt írta *Urechia* ur fentebb ismertett cikkéről, hogy *Urechia* ur „in gentem, gubernaculumque Hungarorum acrioribus verbis invehitur”. (Elesőbb

szavakban fakad ki a magyarok népe és kormánya ellen.)

A „Praeco latinus“ Urechia urnak nagy mondását, miután azt semmiféle ténnyel se látta igazolva, üres szóbeszédnek vette és a magyar nemzetről ezt írta: „Quae gens in orbe est magis tolerans et liberalis! Van-e a világon toleránsabb és liberálisabb nemzet!”

Szegény Urechia egészen elhült azon, hogy egy latin ujság őt ilyen rosszul értette meg. Ujabb cikket irt tehát a „Revue Franco-Italienne“ be és ebben „adatokat“ hoz fel. Elmondja nevezetesen, hogy Magyarország lakosa közt mindössze 5.215,826 (!) a magyarok (?) és hogy a szepeni „Tribuná“-t már „több száz ítélettel sujtották.“

A nápolyi Revue olvasói nagy csodálkozással olvashatták Urechia újabb cikkét. Vértanúság részleteket vártak a lemeszárolt románok millióiról és hallanak egy ujságról, melyet százszor meg százszor „birságra és fogházra“ ítélik.

Egy rémjesét mégis elmond Urechia, a melynek olvastára borzong az ember háta. Egy szultánról beszél, a ki el akart „nemzetleníteni“ néhány ezer románt és kivágatta az apák és anyák nyelvét, hogy gyermekeik ne tanulhassák tőlük az anyanyelvüket. És Urechia így folytatja: A budapesti civilizált szultánok nem vágják ki az apák és anyák nyelvét, hanem elrabolják a gyermekeiket . . . Hol itt a különbség?”

Ezt a gyermekrablást mi ugyanis a kisdedővökben cselekedtük meg, „olyan intézetekben, melyeknek joguk van minden román házból elrabolni a gyermekeket és belőlük magyar ajkukat csinálni.“

Erre a vádra a „Revue Franco-Italienne“ olvasói bizonyára megint csak azt fogják mondhatni a magyarokról:

— Quae gens in orbe est magis tolerans et liberalis.

Ha Urechia csak azt tudja a szemünkre vetni, hogy a román gyerekeket a kisdedővökben megtanítják néhány magyar szóra — akkor az ő latin olvasói meg lesznek nyugtatva és a magyar-román szövetséget befejezett ténynek vehetik.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Szerda: Postásfiu, operette. (Páratlan bérlet.)
Csütörtök: Cirkuszélet, operette. (Páros bérlet.)
Péntek: Vörös talár, színmű. (Páratlan bérlet.)
Szombat: Vörös talár, színmű. (Páros bérlet.)

* Egy aradi poeta ünneplése. Mai tárcavatunkban Faragó Rezső aradi hírlapírónak a mai Csiky-estén felolvasott prólogjából közlünk néhány igen szép strófát. A fiatal péta barátai és ismerősei a mai színházi előadás után a Fehér kereszt külön termében társasvacsorára gyűltek össze, melyen lelkes felköszöntőkben ünnepelték Faragó Rezsőt, továbbá Mészáros Gizát és Janovics Jenőt, mint a színház vendégeit.

* A vörös talár. Nincs ma emlegettebb név az írók világában, mint Brioux, kinek darabját pénteken a mi társulatunk is bemutatja. A vörös talár az igazságszolgáltatás igazságára vett erős, éles világot, oly erőset, hogy Párisból Budapestig, a cikkek egész sorozata látott napvilágot, amióta ez a négyfelvonásos dráma színrekerült. Ez az izgatott érdeklődés péntektől kezdve nálunk is meg fog nyilatkozni, mert Briouxnek az a kiválósága eltávolíthatatlan, hogy gondolatai a legközömbösebb lelkeket is tevékenységre korbácsolják. A pénteki bemutató előadást csak érdekesebbé fogja tenni, hogy akkora megérkeznek Aradra a jelentések Réjane alakításáról, ki előtte való este a Vig-

színházban mutatja be a francia Janettát, a Nemzeti Színházban Márkus Emma és Hegyesi Mari szerepét. Nálunk Angyal Ilka fogja ezt a művészi egyéniségének annyira megfelelő komény indulatu asszonyt játszani.

* Uj magyar darab a Vigszínházban. Follinusz Aurél, a Nani szerzője, új eredeti darabot nyújtott be a Vigszínház igazgatóságához, amelyet az el is fogadott s mindjárt a most műsorra kitűzött két idegen darab után fog előadatni. A darab címe: Rontó Pál, regényes magyar életkép. A címszerepet Góth Sándor fogja kreálni.

* A postásfiu negyedszer kerül színre szerdán este és előreláthatólag zsufolt ház fogja élvezni, azt a sok kellemes látni és hallani valót, ami az angol operettek legnépszerűbbjé, oly soká tartja műsoron mindenütt, ahol előadták. A postásfiu népszerűségét bizonyítja, hogy a negyedik előadásra is elővételben fogyott el már a jegyek igen nagy része.

A merénylő tisztiszolga.

(A mai esküdtszéki tárgyalás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

A folyó év tavaszán történt, hogy Áron Jenő, borosjenői honvédfőhadnagy tisztiszolgája merényletet követett el gazdája ellen. Az eset akkoriban országszerte feltűnést keltett, bár a merénylet okáról különféle verziók keringtek.

Eleinte az a hír volt elterjedve, hogy Obersán Simon, aki revolverrel meglötte Áron főhadnagyot, azért követte el a merényletet, mert a görögkeleti ünnepekre Kertesre, szülőfalujába akarván menni, szabadságot kért a főhadnagytól, de utóbbi szolgája kérését megtagadta.

Ez azonban nem bizonyult valóznak. A helyes tényállás a bírói eljárás során derült ki.

A mai esküdtszéki tárgyaláson a bíróság a következő tényállást állapította meg:

Obersán Simon, kertesi oláh legény, míg a borosjenői honvédszázalójnál szolgált, másfél évig tiszt szolgája volt Áron Jenő honvédfőhadnagynak. Mikor Obersán a katonaságtól megszabadult, Áron főhadnagy továbbra is megtartotta szolgálatában, mert a legény hűségesebb és ügyesebb mutatta magát.

Folyó évi április 12 én Obersán egy tálcán vizet vitt Áron főhadnagy egyik rokonának, aki a főhadnagy lakásában lakott. Áron neje az előszobában találkozott vele és rászólt, hogy az üveget ne vigye vizetálcán, hanem törölje meg szárazra. A szolga kissé durva hangon bizonyítgatta, hogy a tálca nem is nagyon vizes. Áronné a szolgát durva modoráért rendretasította, mire az még durvábban válaszolt. Áron főhadnagy hallva a legény sértegetéseit kijött és lehordta a szolgát s mikor ez a főhadnagynak is kezdett visszafelelni, kikapta kezéből a tálcát és a fejéhez vágta.

Obersán másnap reggel 9 és 10 óra között elment húst venni és ugyanekkor egy revolvert is vásárolt. Haza érve nyugodtan elvégezte munkáját, majd délben teríteni kezdett.

A főhadnagy a másik szobában íróasztala mellett dolgozott. Mikor a szolga látta, hogy ura nem figyel rá, besurrant a szobába és revolveréből rálőtt. A golyó a főhadnagy hátsó nyakszirtje mellett hatolt be és elől jött ki. A szolga a merénylet után megszökött, míg a csendőrség rá nem akadt. Kerteszen tartóztatták le.

A főhadnagy súlyos sérülése következtében élet-halál között lebegett, de hosszú idő után meggyógyult. Most Nagyváradon szolgál.

Ezt az ügyet tárgyalta az aradi esküdtszék Fábán Lajos dr. táblai bíró elnöklése mellett. Szavazóbírák voltak Gallu József és Köller János. A vádat Meszlényi Antal dr. fő-

ügyész, a védelmet pedig dr. Vannay János ügyvéd képviselte. Jegyző volt Kovács József törvényszéki aljegyző.

A tárgyaláson Áron főhadnagy már épen és egészségesen jelent meg.

A bíróság legelőször az esküdtszéket alakította meg. A kisorsolt esküdtek a következők voltak: Müller Gyula, Meztrovits János, Nyáry Béla, Szathmáry Gyula, Ory Aladár, ifj. Késmárky István, Róth Henrik, Amtmann Lajos, Klein Ignác, Steinitzer Imre, Steiner Ferenc, Kosminszky Lipót rendes tagok és Parecz Béla dr. Scherhág Ernő póttagok.

A bizonyítási eljárás befejezése után Meszlényi ügyész vádat emelt Obersán Simon ellen szándékos emberölés büntetlenség kísérlete miatt. A védő, úgy szintén a vádlott tagadták, hogy a szándékos emberölésről lett volna szó. A védelem szerint a vádlott heves felindulásban követte el a merényletet.

A bíróság azt a kérdést tette föl az esküdteknek, hogy önnös-e Obersán Simon a szándékos emberölés büntetlenség kísérletében. Az esküdtek rövid tanácskozás után igennel feleltek, mire a bíróság Obersánt szándékos emberölés büntetlenség kísérlete miatt két és fél évi fegyházra ítélte. Minthogy az ítélet ellen senki sem jelentett be semmiségi panaszt, az most már jogerős.

Négy koronáért — egy ház.

(Egy árverés története.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

Kolozsvárról furcsa árverési históriát közölnek lapunkkal.

Az esemény maga az, hogy egy paraszt ember házát hátralékos biztosítási díj fejében négy korona vételáron eladták.

A biztosító intézetek hivatása meglehetősen humánus célú, mert ott nyújtanak segítséget, ahol a pusztulás fejezte be munkáját. Az ügyvéd pedig, védelemben részesíteni a tudatlanokat, a törvényparagrafusok sűrű labirintusában. Mégis megtörténik, hogy a humánus intézmények is okozhatják az emberek anyagi romlását és pusztulását.

Igy történt ez Pap József szucsági, kolozs megyei lakossal, aki a múlt év szeptember elsején az egyik magyarországi biztosító társaságnak 4 korona 29 fillér biztosítási díjat lett volna köteles fizetni.

Ezt a kötelezettséget azonban nem teljesítette. A társaság pert indított ellene, bár ehhez a kereskedelmi törvény 485. § a értelmében nincs joga, mert a díjfizetés meg nem történtével kártérítési kötelezettsége is megszűnt.

Ezt a társaság jól tudta, de azt is tudta, hogy az illető felek az idézésre vagy kifizetik a biztosítási díjat, vagy elmakacsoltatják magukat, de semmi esetre sem jönnek be Kolozsvárra, esetleg messzi vidékről a tárgyalásra.

Igy történt Papp Józseffel is. Elmakacsolták, mert nem volt senki, aki a társaság kérésétől jogát kétségbe vonja volna.

A társaság ügyvédje, Nyerges Zsigmond dr. ügyvéd, vármegyei tiszt alügyész, személyes közbenjárással, ami 40—50 korona költségtöbbletet jelent, végrehajtást foganatosított és ugyancsak személyes közbenjárással megtartotta az árverést is, amidőn az 1117 koronára becsült épületet a saját ügy édegedje vette meg: négy koronáért.

Az árverésen befolyt összeg nem fedezte tehát a tőkét sem, annál kevésbé a körülbelül 100 korona ügyvédi költséget, így tehát a szerencsétlen fél, egy jogtalanul követelt tartozásért,

a jogosság formái között folytatott ügyvédi eljárás következtében elvesztette házacska-ját s a mellett holtig adósa lesz a biztosító-társaságnak és Nyerges Zsigmond dr. ügyvéd, megyei tisztii alügyésznek.

A szerencsétlen ember most látja csak át közönyössége következményeit. Most már szívesen megfizetné a 4 korona biztosítási díjat ötszörösen is, csak a házat visszakaphatná.

Emlékezés Csiky Gergelyre.

(Ünnepi előadás a színházban.)

Arad, november 19.

A váci utcában a Nemzeti szálloda egyik külön helyiségében minden pénteken este az egyetemi polgárok barátságos összejövetelt tartottak. Szép esték voltak azok még ma is legszebb emlékeim közé tartoznak. Együtt voltunk ott rendszeresen Nachtnebel Gyula árvaszéki elnök, ifj. Lőcs Rezső városi aljegyző, Horovitz Ede dr. fővárosi ügyvéd, a szegény Dratsay Gyuri, kit oly korán elhívott közülünk a halál és még többen, kiknek mindannyinak valóságos ünnepe volt, amikor a legnagyobb aradi Csiky Gergely közöttünk megjelent és két decibor mellett lánggra tudta lobbantani bennünk az igaz, a nemes lelkesedést.

Amily nagy volt az ő lelke, oly nyájas, oly kedves volt mindenkor velünk. Nem volt oly csekélynek látszó dolog, ami nem érdekelte volna őt és oly szívesen csevegett el velünk az otthoniakról. Egy ízben a színészetéről és annak missziójáról beszélt az ő édesen rengő hangján és Aradra vonatkozólag így nyilatkozott:

— Aradváros közönsége megértette iparkodásomat — ezzel a közönséggel vissza tudnám idézni a drámai irodalom klasszikus korszakát hiszen a város talajában gyökerezik a szabadság vérrózsája, a nemzeti dráma izmos gyökere!

Igy vélekedett mirőlünk Csiky Gergely. Husz év telt el azóta. Ez idő óta nagyot fordult a világ sorja és ma már a francia ledérséget, az örült táncba kavardó angol butaságot támogató színházi vezetőségnek sikerült megváltoztatni azt a feltevést, amelyet tiszta meggyőződésként vallott mirőlünk a halhatatlan költő.

A mai megemlékezés a színházban egy estére legalább kiüzte a színészet templomából a kergő táncba fulladozó Puleinellót, az otromba John Bullt és a szemérmetlen francia kokottot; és oltártűzet gyújtott a magyar drámai irodalom egyik legtermékenyebb geniuzának, még pedig méltóan a nagy és halhatatlan névhez. A könnönség színültig megtöltötte a színházat és ünnepélyes hangulatát csak emelte a disz-előadás minden programmszáma.

Az első dicsőret *Dienel* Oszkár karmestert illeti, aki Beethoven *Egmont* nyitányát zenei bravurral vezényelte. Meglátszott a zenekaron, hogy az előkelő szakértői vezetés mellett igen jól meg tudja állani helyét. A zajos tapsot derekasan kiérdemelte *Dienel* is és zenekara is.

A program második pontja *Faragó* Rezső „A pletárok” című prologja volt. *Faragó* már több ízben kimutatta, hogy szép költői ihlettség lakik benne, mely valahányszor megnyilatkozik, nem a sablon széles mesgyéjén halad, hanem eredetiséggel lép fel a költőies virágos utakon. A csinos költeményt *Palágyi* adta elő kellő színezéssel és interpretálással. A költemény szerzőjét és előadóját lelkesen megtapsolták, előbbi tisztelői csinos palmaággal is kitüntették.

Az est méltóságát különösen emelte *Janovics* Jenő dr. a szegedi színház új igazgatója-

nak „Csiky Gergely” című emlékezése, melyet a szerző maga olvasott fel. Lendületes volt ez a megemlékezés, melyből élesen hallatszott ki a szemrehányás, hogy a kegyelet nálunk egy a költő nevére történt utca elkeresztelésnél megállott. A felolvasás lelkes hangon emlékezett meg a költőnek a dráma irodalomban korszakot alkotó működéséről. Több ízben hívta ki a közönség ezt a modern szinigazgatót, aki magas színvonalon álló intelligenciával fáradozik nehéz, de szép pályáján.

A program utolsó pontja volt Csiky „A nagymama” vigjátékának előadása, melynek különös érdekességet kölcsönzött *Mészáros* Gizelának, a Nemzeti színház tagjának közreműködése. A fiatal művésznő nálunk bontotta ki művészi szárnyait és ma alkalmunk volt meggyőződni arról, hogy mily sokat haladt pályáján azon rövid idő óta, hogy tőlünk elkerült. Ot és a többi szereplőket szívesen tapsolta meg a kitünő hangulatban levő közönség.

Végre, hosszú idő után teljes elismeréssel lehetünk a társulat és a vezetés iránt és talán beválik színházunkon is az a nóta, hogy: nem úgy lesz, mint volt régen!

Carolus.

TANUGY.

(—)Tanító kinevezés. *Wenckheim* Dénes gróf, a csorvási uradalmi iskolájában megüresedett tanítói állást *Pataky* János Aradon végzett tanítóval töltötte be.

A Mücsarnok koszorúit

nem veszik le.

(A legújabb fordulat.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, november 19.

Mai számunkban részletesen beszámoltunk arról az eseményről, mely tegnap a Mücsarnok termében lefolyt. Megirtuk, hogy néhány fiatal ember, valamennyien egyetemi hallgatók, koszorukat vitték a Mücsarnokba s ott megkoszorúzták egyes festők képeit, azon a címen, hogy azok magyar tárgyuak.

Ez a dolog rendkívüli feltűnést keltett Budapesten. Különösen írói és művészi körökben sokat foglalkoznak az esettel. Sokan oktalan felekezeti tüntetésnek tartják, mások ellenben a magyar érzésű és ecsetű művészeknek szánt tüntetésnek minősítik ezt az ügyet.

A koszoruk különösen azért kelte+tek nagy feltűnést, mert fehér-sárga szalagokkal voltak díszítve. Ezek a szalagok képezték állandó beszélgetés tárgyát, mert mindenki azt hitte, hogy ezek a pápa színei. A fővárosi sajtó egy része e miatt erős megrovásban részesítette a koszoruzó ifjakat, a kik a maguk igazolására most a következő nyilatkozatot adták ki:

Nyilatkozat.

Több fővárosi lap ma azt a hirt terjesztette, hogy a városligeti mücsarnokban a magyar tárgyú képek megkoszoruzását az egyetemi nemzeti párt, — mely az ezer magyar ifju néven is szerepel — rendezte.

Ezzel szemben kijelentjük, hogy a vasárnapi ünnepélyt a *Szemere Miklós-társaság* rendezte. Hogy mi volt a célja, mit akart elérni, arról majd memorandumban emlékezünk meg.

Még csak azt a félreértést akarjuk helyreigazítani, hogy a *Szemere Miklós-társaság* koszorúinak szalagjain a pápa színei díszlettek. Ezzel szemben megjegyezzük, hogy a fehér-sárga színt a társaság választotta színeinek, nem a római pápára való tekintettel, hanem azért, mert *Szemere Miklós* brosurái ilyen színekben vannak nyomtatva.

Tisztelettel

A *Szemere Miklós-társaság*.

A nyilatkozó ifjak egyik budapesti lap szerkesztőségében kijelentették, hogy tüntetésüknek nem volt felekezeti tendenciája és hogy köztük több protestáns vallású ifju volt.

A képzőművészeti társaság igazgatósága ma este ebben az ügyben különben zárt igazgatósági ülést tartott, a melyen elhatározták, hogy a koszorukat nem távolítják el, hanem ott hagyják.

Művészi körökben ezt a határozatot egyes érzelmekkel fogadták s a művészek egy része, mint budapesti tudósítónk jelenti, rendkívüli közgyűlést akar ebben az ügyben összehívni.

Automobil közlekedés Menyházára.

(Motorkocsik a vasuti síneken.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

A vasuti közlekedés reformját célzó kísérletet hajtottak végre ma délelőtt az Aradcsanádi vasutak kezelése alatt álló borossebes-menyházi szárnyvonalon.

Nem kevesebbről van szó, minthogy ezután a vasuti síneken a nehézkes gőzmasinák helyett könnyed, elegáns és fürge motoros automobilmek száguldjanak végig keleti expresszsebességgel.

Borossebes és Menyháza állomások között ma délelőtt egy személyszállító automobillal tettek próbakísérletet. Ez a kísérlet ilyenfajta járművel az első az országban és ezért annyira fontos, annyira érdekes is.

Békésmegyében már építenek olyan vasutat, melyen nem gőz, hanem villanyáram fogja mozgatni a kocsikat. Ez a kísérlet azonban, melyet ma tettek Borossebes és Menyháza között, más alapokon kívánja reformálni a személyszállítást. Föltéve, hogy a kísérletek mindig olyan jól sikerülnek, mint a mai próbakísérlet.

A vasuti síneken egyes magános waggonok fognak ezután végigszáguldani, villámsebességgel szállítva az utasokat egyik helyről a másikra.

A mai próbakísérletről tudósítónk a következőket jelenti:

Az aradcsanádi vasutak kezelése alatt álló borossebes-menyházi szárnyvonalon ma *Zinner* főmérnök, *Ráczel* felügyelő és *Kleinwatter* Gyula felügyelő egy elegáns kiállítású, 24—30 személy szállítására képes automobillal tettek előzetes próbakísérletet. A tulajdonképpeni főpróba csak ezután lesz.

A mai kísérlet, mely csupán szárnypróbálgatás számba megy, meglepő eredménnyel végződött. Az automobil 21 kilométer utat 44 pernyi idő alatt tett meg. A rendes vasuti sebességhez ez nem valami meglepő, de tekintva, hogy ezt az utat fékezve tették meg, a próbakísérlet mindenestre biztató.

Az automobilt a budapesti Ganz-gyár készítette az alföldi gazdasági vasut részére. Tudósítónk értesítése szerint *Wenckheim* gróf a mai siker folytán összes vasuti vonalain ilyen személyszállító automobilmeket szándékozik alkalmazni.

HIREK.

Erzsébet királyné emléke.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 19.

Arpádházi Szent Erzsébet névünnepeinek mai évfordulóján kegyelettel áldozott a főváros és az egész ország boldogult Nagyaszszonnyunk, *Erzsébet* királyné emlékének. A fő-

város katolikus templomaiban gyászistentiszteleteket tartottak, a melyeken az iskolák növendékei vettek részt.

Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter rendeletéből az összes tanintézetekben iskolai ünnepélyeket rendeztek, a melyeken a tanárok emlékbeszédeket mondtak, a növendékek szavaltak és nazafias dalokat énekeltek. Az iskolai épületekre kitűzték a gyászlobogót és a dísztermeket a gyász jeleivel ékesítették.

Az összes aradi középiskolákban, a gimnáziumban, a reál-, kereskedelmi-, polgári- és elemi iskolákban kegyeletes ünnepélyeket tartott az ifjuság.

A minoriták templomában délelőtt istentisztelet volt, melyen a megye és a város tisztkara, a testületek és tanintézetek megjelentek. Az ünnepi misét *Csák* Cirjék dr. rendfőnök tartotta.

Az Erzsébetnapi évforduló az idén nagy örömet hozott Arad város szegényeinek. *Tedeschi* Viktor ma osztott ki József főherceg-ut 6. szám alatti lakásán *száztizenhat szegénynek* pénzt abból az 1200 koronából, melyet az aradi polgári jótékony nőegylet, melynek *Tedeschi* Viktor a titkárja, ez idei évre a szegények részére preliminált. A segélykiosztást *Tedeschi* még ezideig nem fejezte be s ez előreláthatólag el fog tartani november 21-éig.

A fővárosban a budavári koronázó Mátyás templomban, a Ferenc-rendiek templomában és az egyetemi templomban mondtak misét *Nagyasszonyunk* lelkiüdvéért.

A szomorú évfordulót nemcsak a székesfővárosban és a városokban ünnepelték meg, hanem a vidéken is. Aradmegye minden községében istentiszteletet tartottak.

Immár két éve, hogy *Soborsin* hazafias közönsége márvány oszlopot állított feledhetetlen királyné emlékére, s ugy a múlt évben, mint a mai napon megemlékező ünnepélyt tartott.

Reggel a róm. kath. templomban gyázmise volt, majd ennek végével az Erzsébet emlékoszlopnál az igazgató-tanító vezetése mellett a gyermekek és a nagyközönség gyülekezett. Itt *Teodorovits* Livia VI. osztályú növendék szavaltta el az ünnepi költeményt, s azután a tanuló-ifjuság az állami iskolába ment, a hol *Páll* Rafael lelkész, gondnoksági elnök mondott ünnepi beszédet.

— **Személyi hírek.** *Urbán* Iván, Aradmegye és Arad szab. kir. város főispánja tegnap Temesvárt időzött és délelőtt látogatást tett *Molnár* Viktor dr. főispánnal és *Kabdebo* Gergely alispánnal.

— **Családi öröm a királyi házban.** *Mária* Valéria főhercegnő ma leánygyermeket szült. A főhercegnőnek 10 évi házassága óta ez már a hetedik gyermeke.

— **A polgármesterválasztás decemberben lesz.** *Urbán* Iván főispán ma délután átírt Aradváros törvényhatóságához és átíratában felszólította *Institoris* Kálmán helyettes polgármestert, hogy az üresedésben levő polgármesterei állás betöltése végett írja ki a pályázatot. Ezt a pályázatot a holnapi nap folyamán fogják közzétenni. A feltételek szerint a pályázatot a polgármesterei állásra *folyó évi december 7-éig* kell benyújtani, a polgármesterválasztást pedig a *december 14-én* tartandó városi közgyűlés alkalmával fogják megejteni. Természetes, hogy ezen a választáson az új városatyák még nem vesznek részt, mert a régiek mandátuma csak ez év végével jár le.

— **A Wallburg-család és az udvar.** Érdekes fordulat történt a Wallburg-ügyben. Megbízható forrásból kapott értesülésünk szerint ugyanis

a bécsi udvarmesterei hivatal egyik megbízottja *Wallburg* Ernő feleségénél járt e napokban és kijelentette, hogy az udvarmesterei hivatal hajlandó a báró családját segíteni. Az udvarmesterei megbízott hangsúlyozta, hogy a báró gyermekeinek gondos nevelésére felsőbb helyen bizonyos összeget máris előirányoztak. Mindezt azonban egy feltételhez kötötték és ez, hogy *Wallburg* és családja a *külföldre teszik át lakásukat*.

— **Jules Verne operálják.** A *Figaro* jelentése szerint *Jules Verne* néhány nap múlva műtétnek fogja alávetni magát. Az ősz író szürke hályogban szenved és ezen a baján fognak segíteni. Orvosai reménylik, hogy látóképességének teljes épségét vissza fogják neki adhatni.

— **Magvaszakadt főúri család.** A hivatalos lap mai száma hirdetményt közöl, mely szerint a magyar főrendiházban örökös tagsági joggal bíró gróf *Tige* család fiágában magvaszakadás állott be. A család utolsó sarja gróf *Tige* Ernő cs. és kir. kamarás volt, a ki 1895. május 13-án halt meg Bécsben.

— **A Székely-Egyesületi Takarékpénztár bukása.** *Székely Udvarhelyről* jelentik: Az egész megyét állandó izgatottságban tartja a *Székely-Egyesületi Takarékpénztár* tegnap bekövetkezett bukása. 8000 székely család jutott bizonytalan helyzetbe és kétségbeeséssel néz az egész székely nép a jövő elé. Ez a takarékpénztár huszonöt év óta áll fen, két fiókja is volt és a legszebb virágzásnak örvendett; de az utóbbi évek gazdasági pangása s így szenvedett nagy veszteségek a bukásba sodorták. Már fél év óta áll a bank a bizonytalanság között s a részvényesek elhatározták a fölszámolást. Ezt a határozatot a törvényszék megsemmisítette s a csőd kimondását kérte. A királyi tábla megsemmisítette a törvényszék ítéletét s a banknak így megvolt a reménye a csöndes fölszámolásához, annál is inkább; mert a betegek legnagyobb része írásbelileg beleegyezését adta ehhez, még esetleg 20 százalék veszteséggel is, mert a csőd esetén a székely nép teljes tönkretutása áll elő. Ezt átérezve, mindenki szívesen adta a haladékat a takarékpénztárnak, hogy ügyeit rendezze. A betétesek együttes ülésén hozott e határozattal a takarékpénztár senkinek se fizetett s ezt a helyzetet használták föl az intézet ellen. Budapestre számtalan távirat jött segítségért, de megmenteni az intézetet már nem lehetett. A törvényszék pecsétet tett az intézetre és *Göllner* Béla bírót rendelte ki csődbiztosnak, tömeggondnok pedig *Lukácsffy* István ügyvéd lett.

— **Maxim Gorko betegsége.** A hírneves orosz költő egészségi állapota, mint az orosz lapok írják jobbra fordult. *Gorki* barátainak sikerült a beteg költő lakhelyét Nisni-Norgorodból Krimbe átteni. Régi lakhelyéről azért nem volt szabad előbb távoznia, mert *rendőri felügyelet alatt állott*. A belügyminiszter most a krimi rendőrséget bizta meg a felügyelettel.

— **Seemayer polgármester nyugdíjazása.** Verséről írják: Szenvedélyes vitát keltett a városi törvényhatóságnak hétfőn tartott rendes havi közgyűlésén *Seemayer* János országgyűlési képviselő, volt polgármesternek nyugdíjaztatósi ügye. A nyugdíjbizottság azt indítványozta, hogy a kiküldött három orvos bizonyítványa alapján 26 évi szolgálat után fizetésének 72%-ával, tehát 2800 frttal nyugdíjaztassék a volt polgármester *Haag* családár dr. kívánta, hogy e tárgy vétessék le a napirendről, mivel ezen ügyre vonatkozólag felebbezést adott be s az még nem nyert elintéztést; amennyiben a tárgyalásba mégis belemenné a közgyűlés, indítványozza, hogy az orvosi vélemények az

orsz. közegészségügyi tanács által vizsgáltassanak felül. A megejtett szavazásnál *Haag* dr. kisebbségben maradt s bejelentette felebbezését.

— **Házasságok.** *Oláh* János kolozsvári m. kir. postatiszt ma tartotta esküvőjét *Wohlmann* Sarollával, *Wohlmann* Gyula és neje, az első magyar általános biztosító-társaság hivatalnokának leányával.

Schweigert Péter adótiszt folyó hó 14-én vezette oltárhoz Almás-Kamaráson *Kopetko* Ilonka kisasszonyt.

— **Az új-görög evangélium ellen.** *Athénből* táviratozzák, hogy körülbelül ezer egyetemi hallgató berontott az *Aszti* és *Akropolisz* című napilapok szerkesztőségébe, hogy tiltakozzék azok ellen a cikkeket ellen, a melyek ezekben a lapokban az evangéliomnak új-görög nyelven való használata érdekében megjelentek. A diákoknak egy része fosztogatni akart és fel akarta gyújtani a szerkesztőségi helyiségeket, de a rendőrségnek sikerült a zavargókat hamarosan szétvernie.

— **Halálozás.** *Greén* Jolán 38 éves korában ma reggel Aradon elhunyt. Temetése e hó 20-án lesz az Erzsébet-körút 20. számú házból. Az elhunytban özvegy *Greén* Alajosné leányát, *Greén* Nándor alkapitány pedig nőtestvérét gyászolja.

— **A kaució.** Ezideig az osztrák honvédtisztektől kisebb házassági biztosítékot követelnek, mint a cs. és kir. valamint a m. kir. honvédtiszteknél. Így gyakran előfordult, hogy közös hadseregbeli tisztek az osztrák honvédséghez való áthelyeztetésüket kérték, a hol beérték kisebb jövedelem biztosításával. Ezen külön helyzetnek végét vetette most egy minap kelt királyi parancs, mely szerint az osztrák honvédtiszteknak ugyanolyan jövedelmet kell biztosítaniok, mint a közös és m. kir. katonatiszteknek.

— **Öngyilkos bankigazgató.** *Zörbigerben* tegnap *Gräm* Ottó bankigazgató föbelötte magát. Az öngyilkosság összefüggésben van a lipcsei bank bukásával.

— **Ujabb botrányok a Reichsrathban.** A napilapokban ilyen címmel állandó rovatot kellene nyitni. Ha az osztrák képviselőház ülést tart, holt bizonyos, hogy botrány is van. A mai ülésen például, mikor az idegen szerzetes rendek bevándorlásáról sürgős indítványokat tárgyaltak, *Schumayer* hevesen kikelve a klerikálisok ellen, támadta a jezsuitákat, kik — ugymond — a jövő nemzedékből hülyéket nevelnek, ami felháborító szemtelenség. *Jessmann* erre közbeszól:

— Aki a jezsuiták működését szemtelenségnek mondja, az maga is szemtelen!

Az ülés izgatott hangulatban folyt tovább.

— **Öngyilkos gimnázista.** *Esztergomból* írja tudósítónk, hogy *Morvai* Péter odaváló szabómester 14 éves gimnázista fia tegnap este felakasztotta magát. Az öngyilkosság oka az, hogy a fiut atyja mindenféle házi munkára használta s a szorgalmas fiunak így nem jutott ideje a tanulásra, ami nagyon elkeserítette. Az öngyilkos az esztergomi gimnázium negyedik osztályába járt s legutóbb négy tantárgyból intést kapott. Ma reggel találták meg kihült testét a padláson egy sátorkötélre felakasztva.

— **Főhadnagy és önkéntes párbaja.** Hannoverben *St.* gyalogos főhadnagy *Sch.* gyalogos önkéntessel pisztolypárbajt vívott. A párbajban mindkét fél megsebesült. A főhadnagynak a kezébe, az önkéntesnek a mellébe furódott a golyó. A párbajra az adott okot, hogy az önkéntes nem köszöntötte a civil ruhában levő tisztet s ez durva szavakkal emiatt felelősségre vonta. Mindkét fél állapota reménytelen.

— **Öngyilkosság az oltár előtt.** Délolaszország egyik falucskájában egy fiatal pár tartotta esküvőjét. A pap előtt a vőlegény gyűrűje a földre esett s azt minden kutatás dacára sem

találták. A násznép ebből rossz óment jóslat, ami a fiatal vőlegényt annyira elkésérette, hogy menyasszonya előtt revolvért rántott elő s agyonlőtte magát.

— **Akinek kevés a büntetése.** *Nikola* olasz képviselő ellen rövid idő előtt gyilkossági kísérletet követett el egy 78 éves öreg ember. A bíróság előbb azt gondolta, hogy politikai gyilkosság forog szóban. A mai végülágyaláson kiűnt, hogy az öregnek nem volt betevő falatja, s hogy fegyházba kerüljön, azért vetemedett gyilkosságra. A bíróság öt évi fegyházra ítélte a bűnös öreget, ki ezt keveselte s súlyosbbitásért felelősséget.

— **Gyilkos fuvaros.** Hétfőn hajnalban Ujpesten *Katona Sándor* 41 éves nagyfuvaros Petőfi utca 6. számú házában korán reggel rászólt az egyik kocsisára, *Györy Ferenc*re, hogy keljen föl. A legény, aki még kissé mámoros volt az éjjeli mulatozástól, nem engedelmességet neki rögtön. Katona ezen annyira felbőszült, hogy vasvillát ragadott s fejbe ütötte vele Györyt. A kocsislegény az ütéstől elszédült, lerogyott a földre s néhány percnél *kinélődés után meghalt.* Az upesti rendőrkapitányság a gyilkos nagyfuvarost rögtön előállította s megindította allene a vizsgálatot. A kocsis tetemét beszállították a bonctani intézetbe.

— **Hétmillió tüzkar.** Berlinből írják, hogy a *danczigi* cukor-finomító tegnap teljesen leégett. A kár *hét millió márká*, a mely azonban biztosítás folytán megtérül.

— **Betörés Hámori dr. képviselőnél.** Ma éjjel betörést követtek el *Hámori László dr.* almás-tratosi püsztáján. A betörők feltörték a gabonarakarát és elhajtottak két buzával telerakott kocsit. A csendőrség állítólag nyomukra akadt a betörőknek.

— **Hadtestparancsnok az analfabetáért.** Lovag *Albóri* krakkói hadtestparancsnok külön és a maga nemében ritka rendeletet adott ki a hadtestében levő analfabeták oktatására nézve. A rendelet szerint minden ezred külön iskolát tartozik felállítani, a hol az előirt módon a legénység oktatásban részesül. Az iskolázás alól egyik irástudatlan sem vonhatja ki magát.

— **A polgári iskola betörője.** *Pálfy Jenőt*, a ki a templom-utcai iskolából egy pipát és azonkívül *Mandi Vilmos dr.* hegedűjét ellopta, megfigyelés alá helyezik. A fiu tavaly öngyilkosságot követett el, a golyó most is a fejében van s valószínűleg innen a beszámíthatlansága. A golyó összeroncsolta *Pálfy szemidegeit* is, annyira, hogy alig lát.

— **Öngyilkosság az esküvő előtt.** Szeghalomról jelentik a tragikus esetet, hogy *Gál István* szeghalmi lakos másodizben akart nőszülni. Annak rendje, módja szerint már ki is hirdették s csak az esküvő napján kellett volna megjelenni az anyakönyvvezető és a pap előtt s ekkor *Gál* meggondolta a dolgot és lakásán felakasztotta magát. Ugy látszik, megijedt a másodszori házasságtól.

— **Gyermek-holttestek a veremben.** Egy gonosz asszony borzasztó cselekménye képezi közbeszéd tárgyát Szilason. Özv. *Miskei* Antalnénak hívják az elvetemedett asszonyt, a ki két ártatlan gyermeknek a legborzasztóbb módon oltotta "ki az életét". *Raksa* József szilasi lakosnak özv. *Miskei* Antalné leánya volt az első felesége, aki hat évvel ezelőtt meghalt, két kis gyermeket *Miskeiné* vette magához s ő nevelte őket. *Raksa* a felesége halála után újra megnősült s a második házasságából is két gyermeke született, a kik közül az egyik három, a másik négy éves. Ez a két gyermek szálla volt *Miskeiné* szemében, mert azt hitte, hogy apjuk minden vagyonát erre a két gyermekre fogja hagyni. *Raksa* és anyósa között e miatt gyakran voltak civakodások, mindennek dacára *Raksa* az első feleségétől származott gyermekeket továbbra is otthagya anyósánál,

mert nem akarta, hogy a gyermekek miatt otthon is veszekedés legyen. Ezt a körülményt az öreg asszony arra magyarázta, hogy *Raksa* egyáltalán nem akar törődni az első két gyermekkel. *Miskeiné* gyűlölete annyira ment a két mostoha gyermek iránt, hogy azok elpusztítását batározta el. A múlt héten — mint nekünk írják — *Miskeiné* valami dologban elment *Raksaékhoz*. A házban csak a két kicsikét találta, mert édes anyjuk a szomszédban járt. A vén asszonynak pokoli terve támadt. Felkapta a két kis gyermeket s azokkal a kertek alatt elszaladt haza. Otthon mind a két kicsikét bedobta egy üres verembe s a verem ajtaját eltorlaszolta. A szülők jajveszékelve keresték a két kicsikét, de sehogysem tudtak rájuk akadni. Harmadnap *Raksa* elment az anyósához s ott kutatni kezdett, miközben felbontotta a verem ajtaját is, hol a két kis gyermek holttestét iszonyuan eltorzulva találta. *Miskeiné* e közben megszökött hazulról, de a csendőrség elfogta s átadta a törvényszéknek.

— **Halál a vonaton.** Ma reggel 8 óra tájban a keleti pályaudvaron egy 55—60 évesnek látszó asszony ült a vonatra. A mikor a vonat Kelenföldre ért, az ismeretlen asszony meghalt. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **Öngyilkos honvéd-baka.** Amikor ma kora hajnalban talpra állt a legénység a honvédegyalozred kaszárnyájában, szomorú jelenetek voltak tanúi a nehéz katonai élet fáradalmaira ébredő honvédek. Egy ujonc követte el az öngyilkosságot. Mikor észrevették, akkor már kihűlt a teste az ujoncnak. Ott lógott a kaszárnya faskamrájának vasajtáján, ahova a nadrágszíjával fogva akasztotta fel magát. Az öngyilkos katonát *Sipos Istvánnak* hívják, makkói illetőségű, 21 éves. Most rukkolt be a honvédséghez, de sehogysem tudta megszokni a katonai életet. Volt is rá oka, mert az ujoncok munkájából neki is kijutott bőven. Tegnap azt a parancsot kapta *Sipos István*, hogy fát hordjon a faskamrából. Ezt ugyilátszik, nagyon gonkon vette a légyszívű katoná. Otthon Makón, ahol jó módban élt családjával, nem fogták ilyen cseléd-munkára. Így történt aztán, hogy amikor a többi katonával leküldték a faskamrába, elfogta a keserűség és rövidesen végzett magával. Az öngyilkos katoná *ugy lógott az ajtó vasrácsán*, mintha csak kinézett volna rajta. Bajtársai nem is vetlék mindjárt észre a katasztrófát. Szólitgatták *Sipos Istvánt*, de az már nem felelhetett. Később gyertyavilág mellett nézték meg, hogy mi baja. Akkor látták, hogy *Sipos István* kiszenvedett. A honvéd katoná öngyilkosságáról a parancsnokság értesítette *Sipos István Makón* lakó szüleit, *Sipos Józsefet* és feleségét.

— **Uj fényképkirakat** A Főtéren most rendezte be *Honisch L. István* udvari fényképész fényképkirakatát. Az izlésesen berendezett kirakatnak, melyben *Honisch* fényképész sikerült fényképfelvételei láthatók, állandóan nagy nézőközönsége van.

— **Sziven szurta az apósát.** *László Ferenc* régebb idő óta rossz viszonyban él feleségével. Folytonosan perlekedtek és civakodtak. Nem mult el nap, hogy békében elváltak volna. Sokszor szemére vetette azt a viselkedését *Varga Ferenc* nejének, de az nem hallgatott rá, a bort még inkább megkedvelte, s annál gyakoribb látogatója lett a korcsmáknak. Vasárnap délelben is kissé kápatosan tért haza lakására. Egy pohárka sziverősítőre betért a Singer-féle pálinkamérésbe. Mikor onnan kijött, találkoztott apósával, *Varga Ferenc*cel. Szóvitába elegyedtek, mely mindig hevesebb és hevesebb lett. *Varga* korholta vejét, mire az felső kabátja zsebéből kirántotta az ott rejtetgetett konyhakést s azzal apósát sziven szurta. *Varga* a szurástól megtántorodott s a földre rogyott. A vér láttára *László* megijedt s futásnak eredt. Az őket körülálló bámuló tömegből hirtelen kivált *Kaszt Márton* s a menekülő után vetette magát. A gypepszél végén elérte. *László* a még véres késsel üldözője felé szurt, *Kaszt* félre ugrott s a dőfés elől s maga is kést rántott. A rövid harcban *Kaszt* bizonyult erősebbnek. Lefegyverezte

Lászlót s átadta a rendőrnek. *Vargát* a kórházba szállították, hol most a halállal vívódik. Felgyógyulásához kevés a remény. A kés a szív külső burkát érte. *Lászlót* a rendőrség tegnap hallgatta ki. Mielinte részegséggel mentette tettét s azt szinlelte, hogy nem emlékszik semmire. Később töredelmesen beismerte a gyilkosságot.

— **A télies időjárás** beköszöntvén, trikók, al-sóruházak, keztük, harisnyák, sapkák, sálak, stb. beszerzésére ajánljuk *Porter Vilmos* Nagy Aruházát a Szabadság téren.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-ter 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselősséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x— Feltűnést keltő találmány** a fogtechnika terén. Műfog koronák és műfog áthidalások aranyban. Műfog inylemez nélkül. A műfog koronák aranyból (arany sapka) pótolják az oly fogakat, melyek már nem tömhetők, vagy letöredeztek. A műfog koronák erősen vannak elhelyezve, mint a természetes fogak. A fog-áthidalás segítségével oly fog-sorok készíthetők, melyek a szájban tartósan ülnek a nélkül, hogy azokat ki kellene venni. Ezen áthidalás által a műfogaknak a természethez való hasonlósága csak emelkedik, megjegyzendő azonban, hogy ugy a műfog koronák, mint fog-áthidalások és zománcfogak arannyal fűzve csakis akkor készíthetők, ha még néhány fog-gyökér, vagy természetes fog van a állkapocsbán. — Kautsug-fogakat arannyal bevont inylemezek nélkül, esetleg inylemezekkel jótállás mellett a legjobban készíttetnek *Morgenstern Gyula* fogászati műtermében Aradon, Salacz-utca 4. szám alatt.

Rablógyilkosság az erdőben.

(Az elítélt gyilkosok.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése —

Arad, november 19.

Az év elején három magyar munkás dolgozott künn Stájerországban. Kettő közülök *Mizerák Mihály* és *Wilcek Ernő* költelező és korhely emberek, *Löcsey Pál* pedig a harmadik, takarékos józanéletű munkás. *Frohleutenben* betonmunkálatoknál dolgoztak és március végén, mert a munka véget ért, elhatározták, hogy visszajönnek Budapestre.

Gyalogosan indult a három magyar utnak. Amint hazafelé igyekeztek, *Mizerák* és *Wilcek* összebeszéltek, hogy majd az uton megölik *Löcseyt* és elszedik a kis pénzecskejét. A két első napon nem volt rá alkalmuk. A harmadik nap éjjelét az *ebersfeldi* erdőben akarták tölteni, amely a *Fürstenfeldtől* *Fähring* felé vezető országut mentén terül el.

Április elsejének éjjel 10—11 órája lehetett, mikor a három vándorló legény az erdőben nyugvóra tért. Összehordtak egy csomó falevelet s azt rakták fáradt testük alá. *Löcsey* hamar elaludt és csak ezt lesték a társai. A mint látták, hogy alszik, *Mizerák* elvett egy nagy bosnyák kést és oldalba szurta. Fölríadt a szegény ember és futásnak eredt, de a gyilkosok utána és addig szurkálták a késsel, míg élet volt benne.

Mikor *Löcsey* már meghalt, kifosztották és a holttestét ott hagyták az erdőben, ők maguk pedig nyugodtan folytatták az utjokat Budapest felé. Az áldozattól egy órát, három aranygyűrűt és 56 forint pénzt raboltak, amin *Wilcek* és *Mizerák* megosztottak. Otódnapra elfogták Budapestben a gyilkosokat és a budapesti esküdtszék ma ült felettük törvényt.

A tárgyaláson, melyre a rabruhás vádlottakat a börtönből vezették elő, *Zsitvay Leó* elnököl. A közvádat *Pataky Gyula* dr. kir. ügyész képviselte, védőkként *Lehocky Antal* dr. és *Admetto Géza* dr. ügyvédek szerepeltek.

A királyi ügyészség rablással párosult gyilkosság büntette (btkv. 278. és 344. §§-al) ci-

mén fogta pörbe a vádlottakat, kik közül elsőnek Mizerák Mihályt hallgatták ki.

Mizerák tornaji születésű, 26 éves betonmunkás. Beismerésben van és bünszűnek érzi magát. A vádlott és cinkostársa tudták, hogy Lőcseynek van egy kis megtakarított pénze, mert adogatott nekik már Frohleutenben is egy-egy kis kölcsönt.

Elnök: Menynyi pénze volt magának az úton?

— Mikor elindultam, nyolc forint.
— Hát Wilcseknek?
— Annak csak pár hatosa.
— Beszélgettek arról, hogy pénz nélkül nem érhetik el Budapestet s hallotta ezt Lőcsey is?
— Beszélünk róla, mert ami pénzünk volt is, nekem meg Wilcseknek, Wilcsek elkorcsmárgatta.

— Bizlatta magát Wilcsek, hogy megöli Lőcseyt?

— Többször, de én elleneztem, amíg csak birtam magammal.

— Hogy értsük ezt?
— Ugy, hogy — ha mindjárt ráadom magam — előbb megcsúsz a baj.

— Lőcsey nem vett észre semmit?
— Nem.

— Hol beszélték azt meg, hogy lejönnek Magyarországra?

— Fürstenfeldnél.

— És már itt elhatározták, hogy a határ előtt végeznek Lőcseyvel?

— Ilyen pontosan nem volt róla szó.
— De Fähringnél már mindennel tisztában voltak?

— Az erdő körül.
— És hol feküdtek le az erdőben?
— Bent az erdőben.

— Nem közel a szántóföldhöz?
— Ugy 150 lépésre.

— Ki feküdt kifelé?
— Lőcsey Pál.

— És melyikük leste, hogy alszik-e már?
— Wilcsek.

— Aztán?
— Wilcsek szólt: *Szurd le!*

— És maga?

Beledőftem a kést az oldalába, mire Lőcsey felugrott és a szántóföld felé futott. Mi utána iramodtunk, Wilcsek lebuktatta a földre s fogta, míg én még néhányszor beleszurtam a kést.

— Kié volt a kés?
— A Wilcseké, ő hozta is magával.

— Ki vette magához a rablott pénzt és ékszeret?

— Én s Fähringben osztozkodtunk egyformán.

— Merre jöttek Budapestre?
— Szombathelyen át.

— És mikor fogták itt el?
— Április 5-én.

Ezután a másik vádlottnak, *Wilcsek* Ernő lévai születésű, 39 éves betonmunkásnak a kihallgatása következett.

A bizonyítási eljárás befejeztével az ügyész s védők elmondták perbeszédeiket s azután a bíróság az esküdtek verdiktje alapján meghozta az ítéletet, amely *Mizerákot* rablás és szándékos emberölés miatt tizenöt évi fegyházra, *Wilcseket* pedig szándékos emberölésben való bűnrészesség és rablás büntette miatt tizenkét évi fegyházra ítélte.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A szerelmes szerzetes. Mi is megemlékeztünk arról a kanizsai esküdttörök előtt megtartott pikáns izü tárgyalásról, melyen özvegy *Horváth Györgyné* azért fogták kérdőre, mert háromszor rálőtt régi kedvesére

Plander K. Udön — szerzetesre, Az érdekes tárgyalásról most még a következő részleteket jelentik:

Elsőben *Horváth Györgyné* hallgatták ki. **Az elnök:** Milyen körülmények között ismerkedett meg a szerzetessel?

Horváthné: Mikor még Pokloson laktam, sokszor eljött hozzám, — aztán megszeretük egymást, mert azt mondta, hogy feleségül veszi.

— Ön jól tudhatta, hogy a pap megházassodhatik.

— Azt mondta, hogy kivetkőzik.

— Adott maga pénzt és más egyebet?

— Igen sokszor adtam neki. Néha 100 forintot is; varrtam neki inget, csináltattam neki kabátot s mindent, ami kellett.

— Hova lett a pénze?

— Hát kérem lassan-lassan elfogyott. Az utolsó 806 forintomon *Plander Boldizsár* telkére házat építettem.

— Miért nem maradt a házban?

Mert *Planderék* kiűldöztek belőle. Csufoltak „vén menyasszonynak“, „retyetyének“, „pap bolondjának.“

— Igaz, hogy *Plander* meg is verte magát?

— Igaz. Eltörte az ujjamat.

Azután elbeszélte *Horváthné*, hogy mély gyűlöletében mint követte el a merényletet a szerzetes ellen. A szerzetes kihallgatása következett.

Az elnök: Kapott-e kabátot és ingeket *Horváthné*től?

A szerzetes: Ha kaptam, meg is fizettem.

Az elnök: Mikor *Horváthné* beteg volt, ön ápolta.

A szerzetes (csöndes hangon): Igen.

— Hát szerette?

— (Habozva, alig hallhatóan.) Igen.

— Ha szerette, miért verte meg.

— Mert folyton inzultált és fenyegetett. Szenvedtem tőle.

— Igaz, hogy házasságot ígért *Horváthné*nek?

— Nem.

— Hát akkor, ha kivetkőzik?

— (Vontatottan.) Akkor talán.

Az esküdttörök *Horváthné*t felmentette.

NAPIREND.

November 20. Szerda. Róm. kath. naptár: Bódog. — Protestáns naptár: Bódog. — Görög-keleti naptár (november 7.): Hieron. — A nap két 6 óra 58 perckor, nyugszik 4 óra 1 perckor. — A hold két 1 óra 16 perckor, nyugszik 0 óra 54 perckor.

Időjárás. Légnyomás reggel 7 órakor 770.4 milliméter, délután 2 órakor 769.4 milliméter. — Hőmérséklet reggel 7 órakor 9° — 19°, délután 2 órakor 9° + 3.7°. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor DK. 3, délután 2 órakor DK. 4. — Felhőzet reggel 7 órakor többnyire derült, délután 2 órakor felborult. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Arad-ra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Hűvös, északon elvélve csapadék, éjjeli fagy.

Szabadságszolgálat emléktárgyak országos múzeuma (szil. ház-épület I-ső emelet.) Nyitva van mindennap délelőtt 5 órakor délután 6 óráig. Bielepti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 1/2—12 1/2 óráig, kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 1/2—2 1/2 óráig, vasár- és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereklje-muzeum helyisége melletti ülésterem.

November 23. A lippei róm. kath. jótkönyv négyzet táncal egybekötött hangverseny (József főherceg szálló.) — A magyar szent korona országos vöröskereszt-egylet új-arádi fiókjának táncestélye (Martini-vendéglő.)

November 28. Burmester Willy hangversenye délután 4 1/2 órakor (Fehér Kereszt.)

KÖZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDES.

Uj-arádi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Uj-Arad, november 19.

A napok előtti csapadék előnyös volt vetéseinkre azonban nem volt mindenhol kielégítő, mert helyenkint kevés eső esett.

Az őszi munkálatokat befejezve, látogatott betivásárunk volt, melyen 1500 mmázsa buza és 2500 mmázsa tengeri tartós áron kelt el.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súlyegységet véve alapszámításnak, korona értékben:

Buza I-ső minőségű 7.60—7.80.
Buza közép minőségű 7.50—7.60.
O-Tengeri 4.70—4.90.
Uj tengeri 4.00—4.10.
Rozs 6.10—6.30.
Arpa 5.80—5.40.
Zab 6.50—6.60.
Az irányzat lanyha.

— Az aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása 1901. november 1-től 15-ig. Személyszállítás 1901. nov. 1-től 15-ig 20781 személy, bevétel 3939 korona 70 fillér, 1900. november 1-től 15-ig 23059 személy, bevétel 4350 korona 70 fillér, 1901. január 1-től november 15-ig 484229 személy, bevétel 88317 korona 50 fillér, 1900. január 1-től november 15-ig 456031 személy, bevétel 87568 korona 60 fillér. Teherszállítás 1901. november 1-től 15-ig 1652730 klg., bevétel 1772 korona 49 fillér, 1900. november 1-től 15-ig 1519410 klg., bevétel 1639 korona 93 fillér, 1901. január 1-től november 15-ig 29149700 klg., bevétel 31126 korona 52 fillér, 1900. január 1-től október 15-ig 25937100 klg., bevétel 27772 korona 99 fillér.

— Fizesésképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizesésképtelenségekről tesz jelentést: *Reisfeld és Weiss*, kereskedő cég Szombathely. — *Gellner István*, Abbázia. — *Mayer E. fia* gyári cég Szombathely. — *Svaciva Iván*, Károlyváros. — *Budic Ede*, Budapest. (Váci-utca.) — *Schernik Mózes*, Tarnopol.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 19.

Déltőzsde. A buszkinlát kielégítő, a vételkedő gyöngé. Lanyha irányzat mellett 20,000 métermázsa került forgalomba, 5 fillérig olcsóbb áron. Egyéb gabonának bányadtak. Időjárás hideg.

Zarul 12 órakor:

Buza 1902. áprilisa	8.59—8.60
Rozs 1902. áprilisa	7.34—7.35
Zab 1902. áprilisa	7.60—7.61
Tengeri 1902. májusra	5.52—5.53
Repce 1902. augusztusra	11.80—11.90

Zarul 5 órakor:

Buza 1902. áprilisa	8.61—8.62
Rozs 1902. áprilisa	7.35—7.36
Zab 1902. áprilisa	7.61—7.62
Tengeri 1902. májusra	5.54—5.55
Repce 1902. augusztusra	11.80—11.90

Zarul 5 órakor:

Oszták hitelrészvény	625.50
Magyar hitelrészvény	638.50
Leszámlolóbank részvény	415.50
Rima-Murányi vasmű részvény	424.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	631.50
Közuti vasút	536.50
Városi villamos vasút részvény	279.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— November 19. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli súlyban — fillérig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig. Fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli súlyban 93 — 94 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 91 — 92 fillérig. Fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 91 — 92 fillérig.

Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogramm felüli súlyban — fillérig. Közép páronként 240—280 kilogramm felüli súlyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban — fillérig.

Romániai: Nehéz páronként 320 kilogramm felüli súlyban — fillérig. Közép páronként 250—320 kilogramm felüli súlyban — fillérig. Könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban — fillérig.

Romániai eredeti (Stachi) Nehéz páronként 240 kilogramm felüli súlyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban — fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felüli súlyban 86 — 88 érig. Közép páronként 240—260 kilogramm súlyban 84 — 86 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 80 — 82 fillérig.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak súly szerint és pedig a szokászerű levonások mellett, egy kilogramm súlyra fillérekben értendő. Szokászerűleg a hizott sertések teljes (brutto) súlyából az életre páronként 45 kilogramm vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 40% vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (elő) súlyát vétetik irányadónak.

Sertéslétszám. November hó 16. napján volt készlet 38,099 darab, november hó 17. napján felhajtott 710 darab, november hó 17. napján elszállított 1030 darab, november hó 18. napján maradt készletben 37,729 darab.

Uzlet: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, november 19.

Magyar aranyáradek 40/0	118.10
Magyar koronáradek 40/0	92.80
Magyar arany 41/10/0	121.25
Magyar ezüst 41/10/0	100.25
Magyar keleti vasut	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	93.—
Magyar italmegváltási kötvény	99.75
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyereménysorsjegy kölcsön	173.—
Tiszassabályozási és szegedi kölcsön	144.—
Osztrák papíráradek	98.30
Osztrák áradek arany	98.15
Osztrák áradek ezüst	118.90
Koronáradek	95.50
1860-iki államsorsjegyek	138.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1610.—
Magyar hitelbank részvény	639.60
Osztrák hitelbank részvény	625.—
Osztrák-magyar államvasut	621.—
20 frankos arany (Napoleonidör)	19.04
Német birodalmi márka	117.12
London	239.40
Paris	95.15

REGÉNY-CSARNOK.

A karvalyok vére.

— Regény két kötetben. —

Írta: Theuriet André.

(50)

(Folytatás.)

Jó negyedóraig bolyongtak a komlóval befutott díófák alatt, öt-hat hársfa által képezett ernyő alá értek; a legvastagabb gyökerek közt egy forrás szivárgott finom cseppekben, ezután vékony szalag gyanánt kanyargott az Egronne felé.

— Ez a csobogó forrást, mondá Marcelle napernyőjét letéve s a félig elfonnyadt fübe telepedve, fogadom hogy nem ismerte... Üljön le Mangars ur, nézze még egy hely van az ön számára... Ugy-e jó itt?

Valóban jó volt ott a ebáryaló zöldben a forrás mellett, mely oly szendert hozó zajjal csepgett; a sziklákat nem lehetett látni, csak a nyárfák hegye látványról a pressnyí két karsu torony látszott oda; az Egronne partjáról erős fodormenta-illat áradt, mely a léget bebalzsamozta. Marcelle letette kalapját, s a puha fübe mellé telepedett. Etienne közelről csodálhatta leomló fodorított szőke haját, szénnel művészileg kifekettített keskeny szemöldökeit, kihívó nagy szürke szeméit, halavány arcborét, mit a hőség még jobban megsárgított, s gunyoros száját.

— Itt csoda jó kedvem van hallgatni, mondá Marcelle, ruhájának ráncait elrendezve, melyek Etienne lábszárait érinték... Meséljen valami történetet Mangars ur; ön e szép környékbl, ki fel regényességre hajlandó, bizonyára ihletet fog meríteni.

— Regényességre? Dehogy, családik, viszonzá Etienne kit a helyzet nagyon kezdett zavarni.

— Azaz, hogy a fellegekben lakik, s ideált keres... Nem olyan vérmérsékletű, mint Brossard, s a husos, csontos, tagbuzakadt szépségek nem hozzák kísérletbe... Ön bölcs és komoly, mint valami oktató könyv, melynek olvasását az anya veszély nélkül megengedheti leányának.

Főlkacagott, s lesütött szempillái alól alattomosan nézett Etienne-re.

— Ezzel azt akarja mondani, hogy teljesen ártatlan lénynek tart? — kérdezte Etienne.

— Azt mondtam ártatlan? kérdé a leány föltekintve... Nem, hanem őszintén szólva, hiszi-e, hogy ha Brossard kedélyhangulatával bírna, ide vezettem volna?

Kérdőleg fordult Etienne felé, s fejük majdnem érintkezett. A fiatal ember érezte Marcelle keblének pihégését, amint egyenletes s nyugodt lélekzetétől elmelkedett; s ugyan akkor finom galambóc illatot érzett, mely a fiatal leány ruháiból áradt. Valamint Brossard, úgy ő sem volt valami angyal s felfogta helyzetét.

— Az adószedő félelmesebbnek látszik önnek, mint én? kérdé nevét.

— O? s két percig nem tartaná ki, hogy valami elviselhetlen udvarlással ne mondjon.

— A manóban! mondá Etienne nekibáto-

rodva s kezét Marcelle karjára téve, mi történék akkor? Kénytelen lenne őt meghallgatni... — Brossard? kérdé odapillantást vetve Etienne-re, sohse féljen tőle... Hiszen őt nem szeretem.

Világos kezdett lenni a dolog s látta, hogy merészséggel ellen Marcelle kisasszony nem valami nagyon védné magát. Karjának friss bőre szinte egeté ujjait, megmaradt kis gondolkodó képessége futni készitette a kísértés elől s hirtelen fölemelkedett.

— Mi baja? kiáltott fel Marcelle elesodálkozva.

— Meghalok a szomjuságtól s elmegyek a forráshoz inni.

Marcelle karjánál fogva visszatartá s viszszaültni kényszeríté:

— maradjon! megígértem, hogy adok valamit fáradságáért s most megtartom ígérete-met. Ruhája zsebében keresgélit s egy szőlőlevélkebe gondosan legöngyölített gömbölyű, karmazsinpiros, hamvas ősi barackot szazott ki.

— Fogja, folytatá, ugy esetleg hazakitottam a kertben, magának adom... Ez jobban felüdíti, mint a forrásvíz.

Már maga a gyümölcs megpillantása is olyan csalogató volt; de Etienne vonakodott elfogadni.

— Köszönöm, mondá tréfásan, e tekintetben nem vagyok önző, s nem akarom tőle megfosztani.

— No jól van hát!... Osszuk el... Van kése?

Nem volt, otthon felejtette. Marcella félig mosolyogva gonosz kifejezéssel nézett előbb a barackra, aztán Etienne-re.

— Bah! nem tesz semmit! Olyan pillantást vetett Etienne-re, mely szent Antalt megígézte volna; — Fölteszem, hogy nem fog tőlem undorodni! Ezzel kis fehér fogaival a gyümölcs leveles husába harapott, s aztán a gyümölcsöt a fiatal embernek nyujtá, meghatározhatatlan mosolylyal; — Vegye mormolá, itt az ön része...

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

Érvényes 1901. évi október hó 1-től.)

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.06
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőt 11.51
Személysz. tv. d. u. 3.56	Személyvonat d. u. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szm. Szolnokról este 8.50
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborszláról reggel 6.49
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborszláról délután 2.04	Rádaból délután 2.36
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.23	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.47
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat őjfel 10.55
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.12	Személyvonat reggel 6.38
Személyvonat d. u. 4.09	Vegyesvonat este 7.03
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Borossebesről szv. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borossebesig szv. du. 5.20	Személyvonat este 6.56

Városi színház.

Bérlet 51. sz.

Páratlan.

Szerdán, 1901. évi november hó 20-án:

A postásfiú.

Operette 5 képbén. Szövegát írták: James T. Tanner és Alfred Murray. Fordították: Salgó Ernő és Mérei (Merk) Adolf. Zenéjét szerzették: Ivan Caryll és Lionel Monckton.

SZEMÉLYEK:

Hooker pasa Fenyéri Mór.	Punchestown Kalocsa R.
Cosmos bey Giréth K.	Bang Tommy Rubos A.
Clive Radnor Nemes S.	Naylor ... Arkossy V.
Pott kapitány Polgár S.	Mistress Bang Felhő Róza.
De Fleury gróf Palágyi L.	Daisy Dapple Arkossyné.
Stockfisch ... Réti István.	Gascoigne ... Boda Ferenc.
Tudor Pyke ... Laázló Gy.	Róza ... Komlósy I.
Nóra ... Haidt Margit.	Dragoman ... Bánáthy B.

Kezdete 7 órakor.

Divat- és kelengye-árúház.
Deutsch Testvérek,
ARAD.

ARAD.

Külön

nagyobbított

Szőnyegosztály:

Smyrna-szőnyeg.

Argaman-szőnyeg.

Axminster-szőnyeg.

Velvet-szőnyeg.

Tapestry-szőnyeg.

Kidderminster-szőnyeg.

Hollandi-szőnyeg.

Juta-szőnyeg.

Ágy- és fall-szőnyeg.

Peluche-függöny.

Szövet-függöny.

Csipke-függöny.

Ágy- és asztalterítők.

Flanell- és utazó takarók.

Lópokróc.

Legnagyobb választék.

Divat- és kelengye-árúház.

Deutsch Testvérek,
ARAD.

ARAD.

Raktárak: Bécs, Temesvár, Lugos,
Karánsebes, Decca.

ALAPITTATOTT 1850.

DITMAR R. Budapest

es. és kir. udv. szállíté

legujabb szerkezetű, szab-
dalmazott villamos szalon,
ebédlő, kávéház és vendéglő

csillárai

Gebhart J. és Fia

cégnél

Aradon, Andrassy-tér 16.

kaphatók.

Ugyanott nagyválaszték található: ebédlő, tea, kávé és mocca-készletekből. — Minden egyéb az üveg-, porcellán- és lámpa-szakmába vágó használati- és dísz-tárgyakból.

Legujabb!!

„Kaiser“ zinn-edények.

Christofle ezüst evőeszközök.

Berndorfi alpaca-árak.

Telefon-szám: 219.

437

Apró hirdetések.

Minden kihirdetés beiktatása leg-
alább egy koronába kerül és 20 szó
lehet, minden további szó 4 fillérbe,
vastagabb betűkből 8 fillérbe kerül. A
kis hirdetések előre fizetendők. Ér-

tesítéseket a kiadóhivatal ad; levél-
beni kérdésekhez a válasza való bö-
lyeg melléklendő. Telefon értesítéseket
nem ad a kiadóhivatal.

Irodai teendők elvégzésére aján-
kozik délutáni órákban egy hölgy. Aján-
latokat „szorgalmas” jelige alatt a ki-
adóhivatalba kérek.

Egy szoba-inas

havi 14 korona fizetéssel s lakással, fel-
vétetik. — Czim a kiadóhivatalban.

Irodai teendőkben

valamint a kettős könyvvitelben teljesen
járatos fiatal ember állást keres; levele-
ket „ügyes” jelige alatt a kiadóhivatal
továbbít.

Ékszertárgyakban és órákban

legolcsóbb bevásárlási forrás

DEUTSCH IZIDOR

órák- és ékszerész

Arad, Templom-utca,
Minorita-palota.

Egy pontosan járó óra 2 frt 50 kr.
és feljebb. — Egy 14 karátos arany
gyűrű 2 frt 50 kr. és feljebb. —
Egy pár 14 karátos arany függő
1 frt 50 kr. és feljebb. stb.

Tört arany, ezüst és zálogjegyek a
legmagasabb árrban megvételnek.

Nádor szálloda és étterem Aradon.

**Olcsó és tiszta vendégszobák,
legjobb ételek és italok.**

Grüner Gyula,
bérlet

1571

Szállítható

izzó

harisnyák

(Auerhálók nem szabade-
almi kihágás.)

Azonnal használhatók s minden
égre alkalmazhatók.

**25 darab 6 frt, 50 db 11 frt,
100 darab 20 frt**

bérmentesen házhoz szállítva, jót-
állás mellett, utánvétellel, 1178

Glühstrumpf-Fabrik „BRILLANT”

Berlin, Linkstrasse 27g.

Képes árjegyzék bérmentve ingyen.

Legjobb minőségű

Singer-varrógépek

5 évi jótállás és nagyon jutányos
áron kapható

KALMÁR JÓZSEF

műszerész

Aradon, Salacz-utca 2. sz.

Nagy javítóműhely.

Villanycsengő bevezetéseket és javi-
tásokat olcsó áron eszközöl. 1584

Nem érdemes kilószámra vasedényt
venni, mert

kitűnő minőségű

zománczott lemez és öntött edényt

olcsó árrban lehet bevásárolni

Pöhm és Gedeon

vaskereskedésben 1561

Arad, Szabadság-tér (Rozsnyay-ház.)

1445—1901. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó
az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a
értelmében ezennel közhírré teszi,
hogy az aradi kir. járásbíróság V.
2049. számú végzése által Első ma-

gyar gazdasági gépgyár részvény-
társaság végrehajtató javára Silber-
reisz Bálint almás-kamarási lakos
ellen 938 kor. tőke és járulékal ere-
jéig elrendelt kielégítési végrehajtás
alkalmával bíróság le- és felülfoglalt
és 1890 koronára becsült butorok,
borok, tengeri és egy Első magyar
gazdasági gépgyár féle locomobil és
cséplőgép 1/3-adából álló ingóságok
nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a helyszínén,
vagyis Almás-Kamaráson alperes
lakásán, nem különben Tamás
Ádám almás-kamarási lakos lakásán,
a hol a lefoglalt gépek léteznek,
leendő eszközzésére 1901-ik novem-
ber hó 23-ik napjának délelőtt 1/2
órája határidőül kitűzetik és ah-
hoz a venni szándékozók ezennel
oly megjegyzéssel hivatnak meg,
hogy az érintett ingóságok ezen
árverésen az 1881. évi LX. t.-sz.
107. §-a értelmében a legtöbbet
ígérőnek becsáron alul is eladat-
ni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vé-
telára az 1881. évi LX. t.-cikk
108. §-ában megállapított föltéte-
lek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1901. évi november
hó 5. napján.

Ortutay,

bir. végrehajtó.

1609

UTOLSÓ HÉT!

Huzás már holnap.

Vegyünk

Osztálysorsjegyet

az „Aradi Ipar- és Népbank” pénzváltó-üzletében

„Fehér Kereszt”-épület. — Telefon 100. sz.

1588

1/8 sorsjegy 1.50 kor.

1/4 sorsjegy 3.— kor.

1/2 sorsjegy 6.— kor.

1 sorsjegy 12.— kor.

Télikabátok.

Az előrehaladott idény folytán a nagy válasz-
tékban készletben lévő őszi és téli

férfi-, fiu- és gyermekruhák

leszállított áron alól lesznek kiárusítva

KASSOWITZ FULÖP ruha-üzletében

Andrássy-tér 9. sz.

1476

Utazóbundák.

Öltönyök.

Felöltők.

Városi bunda.

Havelok.

NAGY RAKTAR TÉLI ÁRUKBAN.

GLESSINGER JÓZSEF

árúháza „a 2 rózsához“

FORRAY-UTCZA, (Guttman-ház.)

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Szemelvények:

Jó mosható Barkettek	16	krtól)	
Jó mosható Tennis-flanelek	18	"	feljebb
Jó mosható Hermelin-flanel	25	"	
Jó mosható szövött divat-barkett	24	"	
Jó mosható női szövetek	22	"	
6 személyre damaszt garnitúra	frt	2.70	feljebb
6 személyre kávé garnitúra	"	1.35	
8 darabból álló ágygarnitúra	"	2.80	
1 vég vászon 80 rőf	"	3.50	
1 vég kanavász	"	3.25	

Továbbá:

Óriási nagy választék kurrens árukban u. m.: vászon, chiffon, kanavász és zephyrek. Továbbá jó mosó kretonok, festők, szövetek, szövött áruk. Asztalneműk, ágygarnitúrák és szőnyegek. Mindenféle fej- és zsebkendők és stb. e szakmába vágó cikkek a legolcsóbb árban. 1474

NAGY RAKTAR TÉLI ÁRUKBAN.

Vérszegénység, sápadtság, ideggyengeség

ellen

biztos hatása gyógyszer felnőttek, valamint gyermekeknél

az

Kellemes ízű! **Umbertó** Nem keserű!

China-vasbor.

Az Umbertó-bor China és vasat, e két leghathatósabb gyógyszert a legjobb minőségű borban feloldva kellemesen adagolva tartalmazza, mely erejénél és kellemes ízénél fogva a gyógyulást nagyban elősegíti.

Vérszegények, különösen hölgyek, sápkóros gyermekek, valamint gyöngéikedők és lábadozók ne mulasszák el egyszeri kísérlettel meggyőződni e kiváló gyógybor hatásáról. — Az **Umberto** China-vasbor egyszersmind gyomorerősítő, sőt vérszegény betegeknek egyetlen étvágygerjesztő és kitűnően emészthető gyógyszernek bizonyult.

Egy félliteres üvegnek ára 1 frt 20 kr.

Nyilatkozat.

Tek. Hajós Árpád urnak Arad. Örömmel értesitem, hogy Umbertó china vasbora betegeimnél, különösen ideggyengéknél, neurastheniában szenvedőknél meglepő jó hatással volt.
Szeged, 1901. február 10.

Tisztelettel

Dr. Zápori Nándor.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél Budapesten.

Délmagyarország részére egyedül

Hajós Árpád

gyógyszertárában az „Isteni gondviseléshez“

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

„SZÖNYEGHÁZ“
MEGNYILT.

„SZÖNYEGHÁZ“
MEGNYILT.

„SZÖNYEGHÁZ“
MEGNYILT.

„SZÖNYEGHÁZ“
MEGNYILT.

„SZÖNYEGHÁZ“
MEGNYILT.

Arad, Neuman-palota

„Hungária“ kávéház mellett.